

TURINYS

1. APIMTIS IR METODAI	3
2. KORUPCIJOS RIZIKA BYLŲ PASKIRSTYMO TEISĖJAMS IR TEISĖJŲ KOLEGIJŲ SUDARYMO SRITYSE.....	5
2.1. BENDRIEJI ORGANIZACINIAI IR KONTROLĖS UŽTIKRINIMO ASPEKTAI ATLIEKANT BYLŲ PASKIRSTYMO TEISĖJAMS IR TEISĖJŲ KOLEGIJŲ SUDARYMO PROCEDŪRAS.	8
2.1.1. Didžioji dalis veiksmų bylų paskirstymo procedūroje atliekama rankiniu būdu. Ne visuose teismuose užtikrintas antikorupcinis požiūris tinkamas funkcijų atskyrimas paskirstant bylas teisėjams.	8
2.1.2. Nepakankama atskirų bylų skirstymo procedūros segmentų vidaus kontrolė teismuose.	15
2.1.3. LITEKO nesusieta su Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacine sistema (PIDTIS).	21
2.2. KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI BYLŲ PASKIRSTYMO PROCEDŪROJE	22
2.2.1. Modulis nekaupia, neapdoroja teisėjų darbo krūvio tolygumui užtikrinti visų reikšmingų duomenų, neatsižvelgia į šiuos duomenis, parinkdamas teisėjų pranešėją.....	22
2.2.2. Dažniausiai pasitaikanti nukrypimo nuo įprastinio tikimybinio bylų skirstymo principo teismuose priežastis – ribotos Modulio techninės galimybės užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą.	24
2.2.2.1. Teisėjų darbo krūvio tolygumo užtikrinimo teismuose problematika.	24
2.2.2.2. Bylų skaičiaus ir (ar) sudėtingumo limitų apskaičiavimas ir šio pagrindo naudojimas atmetant Modulio pasiūlytus teisėjus pranešėjus.	26
2.2.2.3. Modulis neįvertina teisėjų užimtumo konkrečiomis dienomis, kai vyksta posėdžiai.	28
2.2.3. Ne visada teismuose tinkamai formalizuotos nukrypimų nuo Modulio pasiūlyto teisėjų eiliškumo dėl darbo krūvio procedūros.....	30
2.3. KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI SUDARANT TEISĖJŲ KOLEGIJAS TEISMUOSE IR ATRANKOS TEISĖJŲ KOLEGIJAS LAT	37
2.3.1. Teisėjų kolegijų sudėčių generavimas LITEKO naudojant Modulį yra nuspėjamas.....	37
2.3.2. Modulis nepritaikytas kasaciniam procesui: LAT atrankos kolegijų sudarymas vykdomas veikiau rankiniu nei automatizuotu būdu.	40
3. MOTYVUOTOS IŠVADOS	44

4. PASIŪLYMAI.....	49
PRIEDAI.....	54
1 priedas.....	54
ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI	54
2 priedas.....	57
PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS	57

1. APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė žemiau nurodytose veiklos srityse teismuose atliekama pirmą kartą. Atliekant korupcijos rizikos analizę analizuotos veiklos sritys:

1. Bylų paskirstymas teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymas.
2. Atrankos kolegijų sudarymas Lietuvos Aukščiausiajame Teisme.

Korupcijos rizikos analizės atlikimo pagrindas: 2019 m. balandžio 9 d. raštu Nr. 4-01-3422 priimtas sprendimas.

Korupcijos rizikos analizę atliko: Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) Korupcijos prevencijos valdybos Korupcijos rizikos skyriaus vyriausioji specialistė Svetlana Krasilnikova.

Tikslas: antikorupciniu požiūriu įvertinti teismų veiklą analizuojamose srityse ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, taip pat pateikti pasiūlymus, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir (ar) korupcijos riziką, siekiant teismų veiklos skaidrumo.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcijos rizika.
3. Išanalizuoti praktinį procedūrų vykdymą ir nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius.
4. Pasiūlyti korupcijos riziką ir jos veiksnius mažinančias priemones.

Analizės objektas: Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Vilniaus apygardos, Kauno apygardos, Vilniaus apygardos administracinio, Vilniaus miesto apylinkės, Alytaus apylinkės ir Panevėžio apylinkės teismų veikla analizuojamose veiklos srityse.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė (Atliekant korupcijos rizikos analizę analizuoti ir vertinti teisės aktai, dokumentai ir informacija, kurie nurodyti 1 priede).
2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.
3. Interviu metodas (teismams pateikti klausimai).
4. Viešosios informacijos analizė.
5. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos viešai skelbiama informacija (<http://vtek.lt/paieska/id001/paieska.php>).

Atliekant korupcijos rizikos analizę buvo remtasi šia informacija:

1. Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601¹, 15 punkte nurodytais duomenimis.
2. Teisės aktais, reglamentuojančiais veiklos sritis, kuriose atliekama korupcijos rizikos analizė.
3. STT turima, prieinama informacija, susijusia su teismų veiklos sritimis, kuriose atliekama korupcijos rizikos analizė.
4. Kita informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Korupcijos rizikos analizės išvados, padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize, vertinant:

1. Sociologinių tyrimų duomenis.
2. Galimybę vienam darbuotojui priimti sprendimus analizuojamose veiklos srityse.
3. Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją.
4. Darbuotojų priežiūros ir kontrolės lygį.
5. Reikalavimus laikytis įprastos darbo tvarkos.
6. Analizuojamose procedūrose dalyvaujančių įstaigų darbuotojų rotacijos lygį.
7. Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimus.
8. Analizuojamos veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

---

¹ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.B96A881B578F/KYtUEdEsla>.

2. KORUPCIJOS RIZIKA BYLŲ PASKIRSTYMO TEISĖJAMS IR TEISĖJŲ KOLEGIJŲ SUDARYMO SRITYSE

Teismo nešališkumas yra vienas iš pagrindinių teisinės valstybės principų, įtvirtintų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, taip pat Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje. Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO (toliau – LITEKO) Bylų skirstymo teisėjams modulis² (toliau – Modulis) buvo sukurtas ir įdiegtas, siekiant užtikrinti atsitiktinį bylų skyrimą teisėjams, laikantis nešališkumo, skaidrumo, nepriklausomumo ir bylų nagrinėjimo operatyvumo principų. LITEKO elektroniniu pavidalu kaupiama informacija apie kiekvieną šalies teismuose nagrinėjamą bylą³. Naudojantis šia sistema, galima atlikti teismo procesui reikalingų dokumentų ir duomenų paiešką, LITEKO automatiškai generuojamos teisėjų ir teismų veiklos statistinės ataskaitos. Vienu iš LITEKO modulių nemokamai naudojasi ir žiniasklaidos atstovai, peržiūrėdami teismo posėdžių tvarkaraščius, kuriuose rodomos proceso dalyvių pavardės⁴. Teisėjų skyrimo protokolai yra vieši⁵ ir negali būti keičiami.

Teisėjo paskyrimas bylai nagrinėti gali būti suskirstytas į šiuos etapus:

1) Bylų teisėjams paskirstymas ir teisėjų kolegijų sudarymas, naudojantis kompiuterine programa, sukurta vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtintomis Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėmis⁶.

Dažnai teismuose taikoma bylų paskirstymo procedūra tapatinama su vienu jos veiksmu: bylos paskirstymu, naudojantis Modulio galimybėmis. Antikorupcinio požiūriu vertinant bet kurią procedūrą analizė apima veiksmų, turinčių ar galinčių turėti įtakos sprendimo rezultatams iki galutinio sprendimo priėmimo, visuma. Atitinkamai bylų paskirstymo teisėjams procedūra gali būti suskirstyta į šiuos pagrindinius veiksmus, turinčius tiesioginės įtakos galutiniam rezultatui:

---

² „LITEKO“ sudaro šie moduliai:

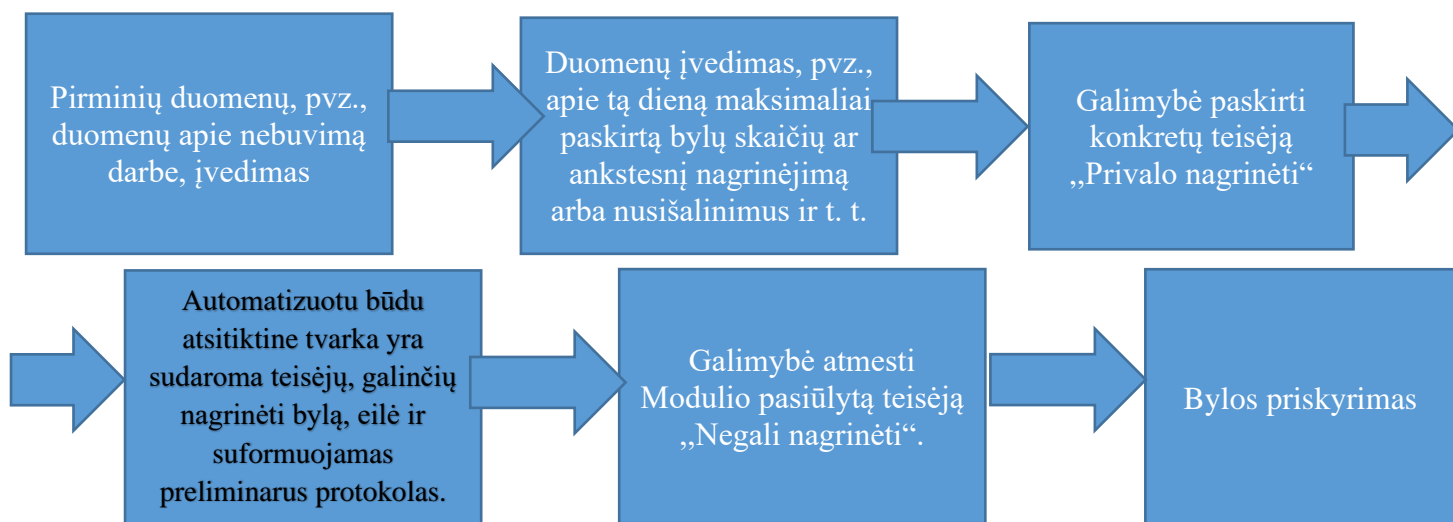
- bylų registravimo ir apskaitos modulis;
- teismo sprendimų viešo skelbimo internete modulis;
- teismų statistikos generavimo ir skelbimo internete modulis;
- bylos informacijos apsikeitimo tarp instancijų modulis;
- panašių bylų ir informacijos teismuose paieškos modulis;
- teismo dokumentų šablonų modulis;
- teismo tvarkaraščių rengimo modulis;
- **bylų paskirstymo teisėjams modulis.**

³ Pvz., šalių procesinius dokumentus, proceso šalis ir kitus proceso dalyvius, bylos eigą, teismo procesinius dokumentus.

⁴ Prieiga internete: <https://www.teismai.lt/lt/nacionaline-teismu-administracija/veiklos-sritys/134>.

⁵ Prieiga internete: <http://liteko.teismai.lt/protokolai/>. Atliekant analizę daug kartų pastebėti protokolų paieškos modulio veiklos techniniai sutrikimai.

⁶ Teismų įstatymo 36 straipsnio 10 dalis.

Pažymėtina, kad tik vienas šios procedūros veiksmas: automatizuotu būdu atsitiktine tvarka teisėjų eilės sudarymas ir preliminarus protokolo suformavimas, atliekamas automatizuotai, kiti – rankiniu būdu. Suprantama, kad absoliučiai visi šios procedūros veiksmai negali būti automatizuoti dėl objektyvių priežasčių, pvz., pirminių duomenų suvedimas.

2) Teismo (skyriaus) pirmininko rašytinio sprendimo priėmimas⁷ dėl teisėjo paskyrimo nagrinėti konkrečią bylą, atsižvelgiant į bylos paskirstymo naudojantis Moduliu rezultatus ir (ar) einamoji bylų paskirstymo procedūros kontrolė.

Programa leidžia atsižvelgti į teisėjo užimtumą, priskirtas specializacijas, įstatymuose nustatytus draudimus nagrinėti konkrečią bylą, aplinkybes, sudarančias teisėjų nušalinimo ar nusišalinimo teisinį pagrindą, laikinojo nedarbingumo, atostogų, kvalifikacijos kėlimo, komandiruočių ar kitus atvejus, kai teisėjas negali nagrinėti bylų arba jo darbo krūvis turi būti mažinamas.

Tačiau pagal esamas šios sistemos technines galimybes visi paminėti duomenys prieš atliekant kiekvieną bylos paskirstymą į LITEKO turi būti įvedami rankiniu būdu. Automatizuotai atsitiktinės atrankos būdu teisėjų sąrašai generuojami, atsižvelgiant į rankiniu būdu įvestus papildomus duomenis. Sistema atrenka teisėją pranešėją, tačiau šis sistemos veikimas tiesiogiai priklauso nuo

⁷ Pvz.: BPK 231, 323, 373 straipsniai; ABTĮ 30 straipsnis; CPK 62 str. 7 d. nustatyta, kad bylos teismuose skirstomos Teismų įstatyme nustatyta bylų paskirstymo tvarka, o Teisėjų tarybos patvirtintų Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo 25 p. nustatyta, kad paskyrimo dokumentas – teisėjo skyrimo protokolas. Tačiau apeliacinės instancijos bylose nutartis priimama dėl kiekvienos bylos, nes su paskyrimu nustatoma teismo posėdžio data.

pirminių duomenų įvedimo ir jų koregavimo, todėl bylų paskirstymo teisėjams procedūroje svarbus vaidmuo atitenka žmogiškajam faktoriui, ypač teismuose, kuriuose dirbančių teisėjų skaičius nėra didelis. Modulio pasiūlytas paskirti teisėjas taip pat gali būti atmetamas rankiniu būdu dėl tam tikrų teisės aktuose nustatytų priežasčių⁸.

Pažymėtina, kad Moduliu naudojami visi Lietuvos teismai, sistemos techninės galimybės yra visiškai vienodos, nepriklausomai nuo teismo kompetencijos ir instancijos. Automatizuotas skirstymas specialiai nepritaikytas visų teismų specifikai, tam tikrų bylų paskirstymo ypatumams, dažniausiai sietiniams su procesinių veikslių atlikimo tvarka ir terminais. Ypač daug rankiniu būdu veikslių atliekama skirstant bylas apeliacinėje ir kasacinėje instancijoje, nes Modulis nepritaikytas jų specifikai.

Moduliu kiekvienai bylai sudaromas teisėjų sąrašas (preliminarius teisėjo skyrimo protokolas), kuriame pasiūlomas teisėjas pranešėjas. Tačiau tam tikrais teisės aktuose nustatytais atvejais lemiamą sprendimą dėl Modulio pasiūlyto teisėjo paskyrimo ar nepaskyrimo priima bylas skirstantis asmuo, pvz., jei Modulio suformuotame sąrašė pirmas esantis teisėjas dėl objektyvių priežasčių negali nagrinėti konkrečios bylos, bylas skirstantis asmuo, naudodamasis Modulio funkcija „Negali nagrinėti“, turi nurodyti priežastis ir teisinius pagrindus, šie duomenys išsaugomi teisėjo skyrimo protokole. Jei teisės aktuose nustatytais atvejais tam tikrą bylą turi nagrinėti konkretus teisėjas, bylas skirstantis asmuo, naudodamasis Modulio funkcija „Privalo nagrinėti“, paskiria bylą konkrečiam teisėjui, tai pat nurodydamas priežastis ir teisinius pagrindus, kurie išsaugomi teisėjo skyrimo protokole.

Teismo (skyriaus) pirmininkas priima sprendimą dėl konkretaus teisėjo paskyrimo nagrinėti bylą ir (ar) teisėjų kolegijos sudarymo, atsižvelgdamas į Modulio sugeneruotą teisėjo skyrimo protokolą.

Nacionalinė teismų administracija (toliau – NTA)⁹ pažymėjo, kad daugiau kaip 7 metai LITEKO veikiantis automatizuotas bylų skirstymo modulis šiuo metu yra tobulinamas¹⁰, kadangi nepakankamai užtikrina tolygų bylų paskirstymą teisėjams dėl šių NTA nurodytų priežasčių¹¹:

---

⁸ Pvz., dėl teisėjo darbo krūvio mažinimo, dėl teisėjo užimtumo tam tikrą posėdžio dieną ir t. t., taip pat BPK, CPK nustatytais atvejais.

⁹ Nuo 2004 m. LITEKO aptarnauja ir prižiūri NTA.

¹⁰ Šiuo metu įgyvendinamas projektas „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“, finansuojamas 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veikslių programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ lėšomis.

¹¹ NTA 2019-05-06 raštas Nr. 4R-725- (1.13).

- Bylų skirstymas atliekamas vertinant teisėjo ataskaitiniu laikotarpiu gautų bylų skaičių, tačiau nevertinant teisėjo nagrinėjamų bylų sudėtingumo, darbo krūvio, *todėl dažnai nukrypstama nuo atsitiktinio bylų paskyrimo laikymosi.*

- Nėra vertinami bylų paskyrimo nagrinėti ir nagrinėjimo ypatumai atskirose bylų nagrinėjimo instancijose ir atskiruose teismų tipuose, pvz., apygardų teismuose komplikuotas yra pirmos instancijos ir apeliacinės instancijos bylų, kurios dėl savo sudėtingumo ir imperatyvių, teisinius procesus reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytų terminų turėtų būti skirstomos skirtingai. Sistemos galimybės nepritaikytos abiejų instancijų bylų skirstymui, todėl teismams tenka koreguoti įrašus.

Žmogiškojo veiksnio atliekant tam tikrą procedūrą vaidmuo didina galimoms korupcinėms apraiškoms pasireikšti palankią aplinką, todėl atliekant analizę daugiausia dėmesio buvo skirta atliekamų veiksmų bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) atrankos kolegijų sudarymo procedūrų formalizavimui, kontrolei ir LITEKO atliekamų veiksmų atsekamumui.

Išanalizavus bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūras, nustatyta, kad šiose procedūrose egzistuoja korupcijos rizika dėl toliau nagrinėjamų korupcijos rizikos veiksnių.

2.1. BENDRIEJI ORGANIZACINIAI IR KONTROLĖS UŽTIKRINIMO ASPEKTAI ATLIEKANT BYLŲ PASKIRSTYMO TEISĖJAMS IR TEISĖJŲ KOLEGIJŲ SUDARYMO PROCEDŪRAS.

2.1.1. Didžioji dalis veiksmų bylų paskirstymo procedūroje atliekama rankiniu būdu. Ne visuose teismuose užtikrintas antikorupcinis požiūriu tinkamas funkcijų atskyrimas paskirstant bylas teisėjams.

Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK), taip pat Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) nuostatas skirti teisėjus nagrinėti bylas ir sudaryti teisėjų kolegijas yra pavesta teismų pirmininkams ar jų pavaduotojams, teismų skyrių pirmininkams¹², kurie paskiria teisėją nagrinėti konkrečią bylą, priimdami sprendimą (nutartį, įsakymą). Šis sprendimas priimamas, atsižvelgiant į naudojant Modulį parengto teisėjo skyrimo protokolo duomenis. Pagal Bylų paskirstymo teisėjams ir

---

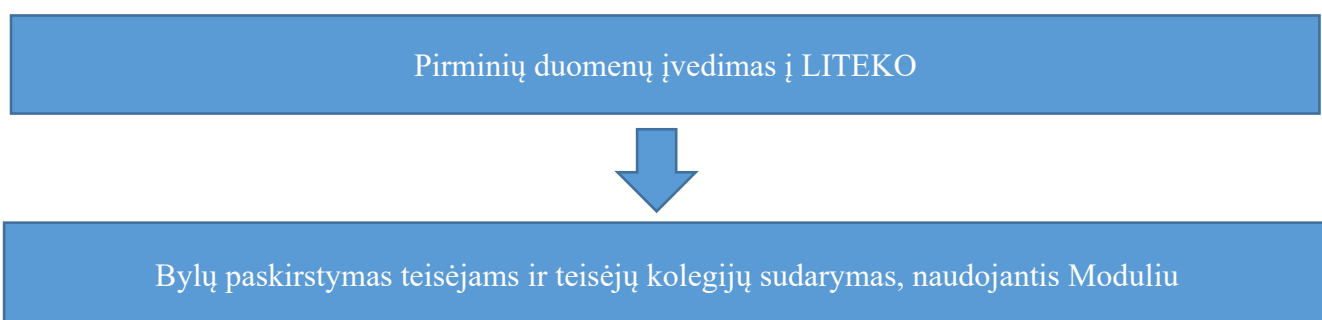
¹² BPK 231, 323, 373 straipsniai; CPK 62, 62¹, 319 straipsniai.

teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2), 8 punktą, bylas skirstantis asmuo, pagal atitinkamo teismo, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kompetenciją ir specifiką, Moduliu skirdamas bylą į LITEKO įveda, peržiūri ir pakeičia pirminius duomenis¹³.

Atsižvelgiant į bylą paskirstymą teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytas procedūras, taip pat įvertinus teismų taikomą praktiką, paminėti bylą paskirstymo teisėjams procedūros etapai gali būti detalizuojami į veiksmus, kurie antikorupciniu požiūriu įvertinti funkcijų atskyrimo aspektu:

1) Bylos paskirstymas, naudojantis Moduliu:

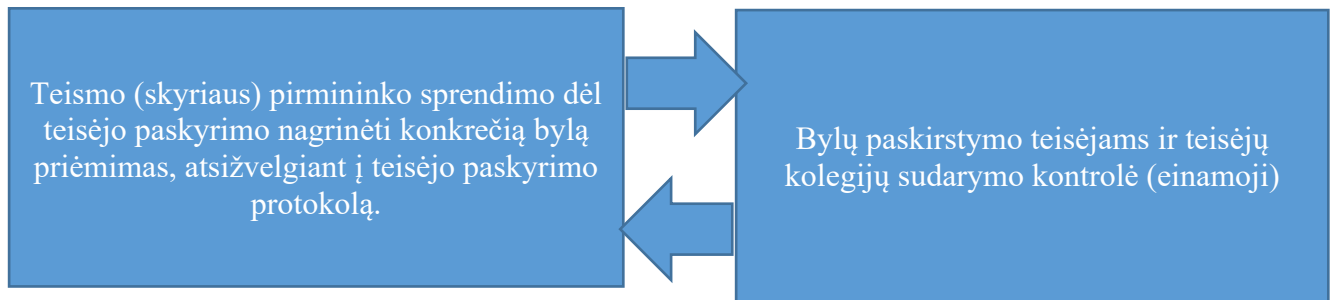

2) Teismo (skyriaus) pirmininko rašytinio sprendimo priėmimas dėl teisėjo paskyrimo, atsižvelgiant į bylos paskirstymo, naudojantis Moduliu, rezultatus ir (ar) einamoji bylą paskirstymo procedūros kontrolė.

¹³ Pirminiais duomenimis laikomi duomenys, nurodyti Bylą paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2), 8 punkte. Tai yra duomenys apie:

1. teisme, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, nustatytą teisėjų paskyrimas į teisėjų grupes (skyrius);
2. teisme, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, nustatytą teisėjų specializaciją;
3. teisme, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, nustatytą teisėjų kolegijų sudėtį;
4. teisėjus, kurie negali nagrinėti konkrečios bylos dėl teisės aktuose nustatytų priežasčių;
5. laikotarpius, kai dėl atostogų, komandiruočių, kvalifikacijos kėlimo ar kitų aplinkybių teisėjas negali nagrinėti jokių bylą ir bylos jam negali būti skiriamos. Nurodant laikotarpius, kuriais teisėjas negali nagrinėti bylą, Modulyje gali būti įrašomas tame teisme, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, nustatytas ne didesnis kaip bendras 14 kalendorinių dienų laiko tarpas, kuriuo teisėjui negali būti skiriamos bylos tuoju pat prieš ir po šio laikotarpio;
6. laikotarpius ar konkrečias datas ir išraišką procentais, kai dėl užimtumo kitoje veikloje ar akivaizdžiai didesnio darbo krūvio teisėjas negali nagrinėti bylą arba jo darbo krūvis turi būti mažinamas;
7. prioritetine ar skubos tvarka skirstomas bylas;
8. konkretaus teismo bylą skirstymo taisyklėse numatytais atvejais ikiteisminio tyrimo dokumento skirstymo metu gali būti paskiriamas požymis, suteikiantis pirmumą teisėjui, jau atlikusiam ikiteisminio tyrimo veiksmus tame pačiame ikiteisminiame tyrime.

Atliekant analizę nustatyta, kad šiuo metu teismuose taikoma skirtinga paminėtų funkcijų atskyrimo praktika: tik keliuose iš teismų, kurių bylų paskirstymo procedūros buvo nagrinėtos atliekant analizę, visuose paminėtuose etapuose dalyvauja skirtingi asmenys, pvz., Kauno apygardos teisme (toliau – KAT) dalį pirminių duomenų (pvz., įsakymus dėl teisėjų atostogų, komandiruočių) į LITEKO yra pavesta įvesti teismo raštinės darbuotojams, kurie neatlieka bylų skirstymo funkcijos, bylų paskirstymą atlieka KAT skyrių patarėjai, sprendimą dėl teisėjo paskyrimo priima skyrių pirmininkai, kurie taip pat atlieka einamąją šios procedūros kontrolę.

Dažniausiai teismuose taikoma praktika¹⁴, kai pirminių duomenų įvedimo ir bylų paskirstymo funkcijas atlieka tie patys asmenys, tuo tarpu pirmininkas (teismo ar atitinkamo skyriaus) kontroliuoja tarnautojų, skirstančių bylas, veiklą, tai yra vykdo einamąją bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūros kontrolę. Kai kuriuose teismuose visuose paminėtuose etapuose dalyvauja arba turi tokią teisę tie patys asmenys, pvz., Alytaus apylinkės teismo pirmininkė iki 2019 m. birželio 3 d.¹⁵ turėjo teisę įvesti, peržiūrėti ir pakeisti pirminius duomenis, skirstyti bylas, taip pat paskirstyti bylas įgalioto asmens kasmetinių atostogų metu.

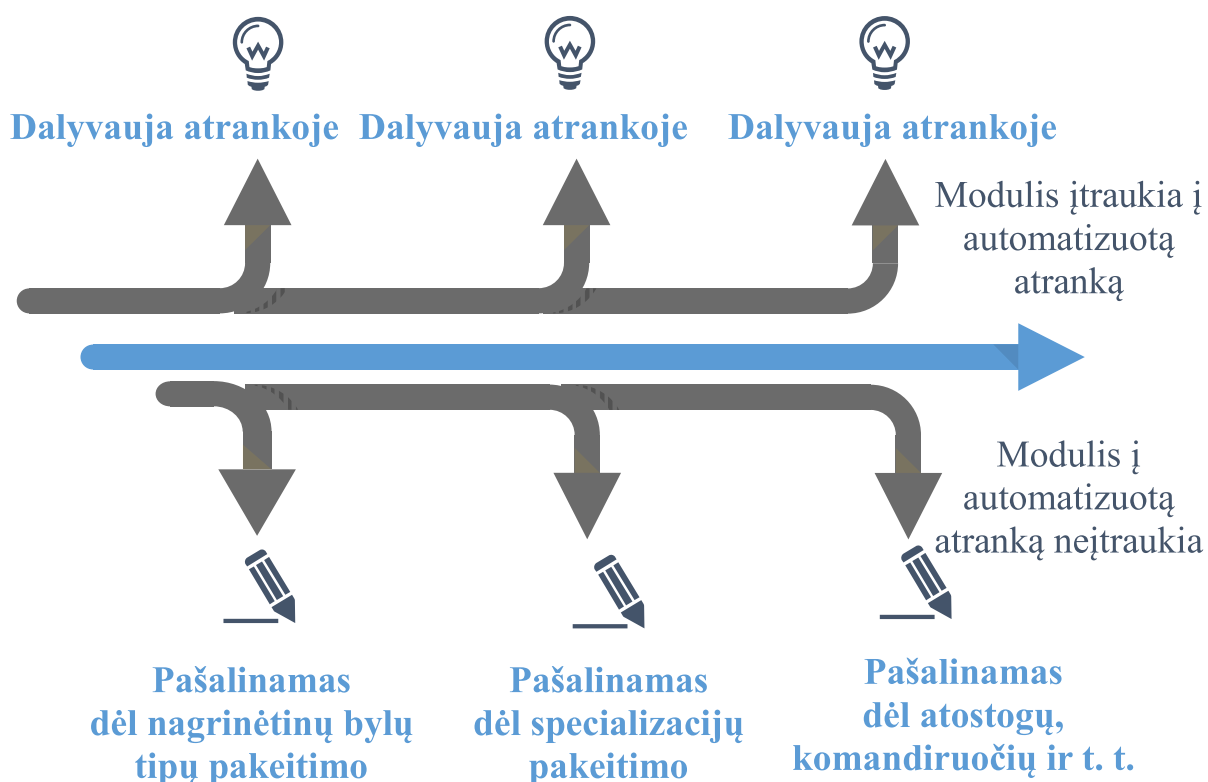
Kadangi Modulis automatizuotai parenka teisėją pranešėją, atsižvelgdamas į sistemą suvestą didelį duomenų kiekį: apie teisme nustatytas teisėjų specializacijas, teisėjui priskirtus nagrinėjamų bylų tipus, objektyvias priežastis, dėl kurių teisėjas negali nagrinėti konkrečios bylos, teisėjų ne darbo laikotarpius ir t. t., darytina išvada, kad *pirminių duomenų įvedimas turi lemiamą įtaką bylų skirstymo galutiniams rezultatams*.

Pirminių duomenų keitimo termino (periodiškumo) LITEKO neriboja – jie gali būti keičiami neribotai. Tik duomenys apie teisėjo pastovų užimtumą kitoje veikloje išreiškiami procentais ir negali būti keičiami dažniau nei 1 kartą per savaitę (sistema automatiškai neleidžia keisti dažniau).

¹⁴ Pvz., LAT, Lietuvos apeliaciniame teisme, Vilniaus apygardos teisme, Panevėžio apylinkės teisme.

¹⁵ 2019 m. birželio 3 d. Alytaus apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. V-64 buvo pakeista analizuojamuoju laikotarpiu galiojusi tvarka. Šiuo metu teismo pirmininkė neįvedinėja ir nekeičia pirminių duomenų, o atlieka tik bylų paskirstymo teisėjams einamąją kontrolę.

Pvz., panagrinėjus Modulio technines galimybes nustatyta, kad koreguojant pirminius duomenis teisėjas(-ai) gali būti pašalinami tam tikram laikotarpiui iš teisėjų sąrašo, kurį Modulis vertina automatizuotai atrinkdamas teisėją pranešėją. Tokiais atvejais Modulis, automatizuotai atrinkdamas teisėją pranešėją, neįtraukia teisėjų, kurių pirminiai duomenys buvo įvesti ar atitinkamai pakoreguoti, į bendrą teisėjų, kurie gali būti paskirti nagrinėti konkrečią bylą, sąrašą. Tokiu būdu teisėjas gali būti pašalinamas iš konkrečios bylos paskirstymo proceso. Bylos paskirstymo protokole tokiais atvejais teisėjo pavardė nurodoma bendro teismo teisėjų sąrašo pabaigoje, pvz.:

1) Naudojantis Modulio funkcija „Išlyginamieji krūviai“ dažniausiai teismuose¹⁶ įvedami duomenys apie teisėjų teisėto nebuvo darbe laikotarpius ir saugius laikotarpius, kuriuos teismai numatė savo bylų paskirstymo teisėjams taisyklėse, kai dėl atostogų, komandiruočių, kvalifikacijos kėlimo ar kitų aplinkybių teisėjas negali nagrinėti jokių bylų ir bylos jam negali būti skiriamos¹⁷. Įvedus

¹⁶ Pvz, LAT BBS ir VAT BBS naudojama funkcija „Negali nagrinėti“.

¹⁷ Pvz., KAT dėl civilinių bylų skirstymo reglamentavo „saugius laikotarpius“ taip:

- kai teisėjas negali nagrinėti bylų ilgiau kaip 14 (keturiolika) kalendorinių dienų - 4 (keturias) darbo dienos „prieš“ ir 2 (dvi) „po“;

(pakoregavus) šiuos ar kitus pirminius duomenis Modulis neįtraukia teisėjo į generuojamų teisėjų pavardžių sąrašą skirstant konkrečią bylą.

2) Tos pačios Modulio funkcijos „Išlyginamieji krūviai“ techninės galimybės leidžia pašalinti teisėją iš Modulio generuojamos teisėjų atrankos bylos paskirstymo procese pakeitus duomenis apie teisėjams priskirtų nagrinėti bylų tipus, pvz., bylas skirstantiems asmenims yra suteikta aktyvi prieiga prie nagrinėjamų bylų tipų koregavimo, nors, kaip pažymėjo teismai, praktikoje toks poreikis atsiranda retai, pvz., perėjus teisėjui dirbti iš vieno teismo skyriaus į kitą.

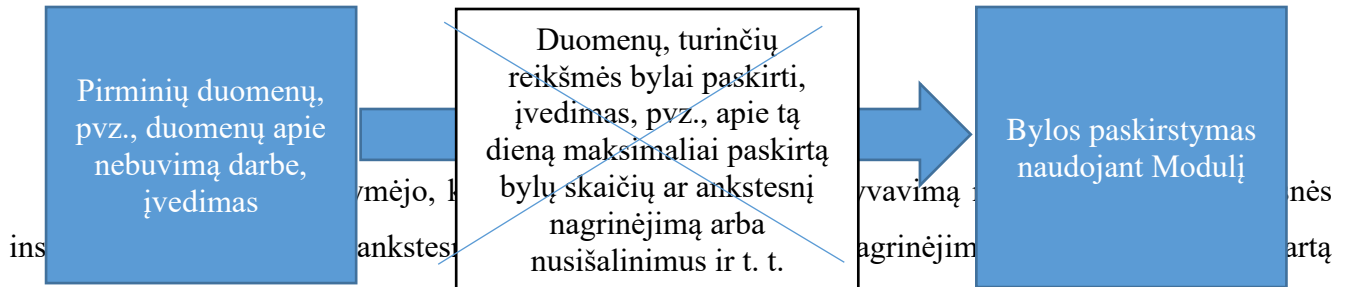
3) Pakeitus teisėjo specializaciją Modulis taip pat atrinks tik atitinkamą specializaciją atitinkančius teisėjus, pvz., skirstant pirmos instancijos civilines bylas laikomasi principo, kad pirmiau yra paskirstoma ta bylų skirstymo grupė, kurių nagrinėjimui nustatyta teisėjų specializacija, po to – kitos (priešingu atveju galėtų nebelikti specializuotų teisėjų, galinčių nagrinėti specializuotas bylas). Apeliacine tvarka skirstant bylas, kurių nagrinėjimui yra nustatyta teisėjų specializacija, dėl jiems nustatytų sutrumpintų bylų išnagrinėjimo terminų, skirstymas dažnai vyksta skubos tvarka. Pažymėtina, kad specializacijos nustatomos terminuotai teismo pirmininko įsakymu ir į sistemą įvedamos ir keičiamos rankiniu būdu.

Atkreipėme dėmesį, kad kai kurių teismų viešai skelbiamuose protokoluose duomenys apie teisėjų pašalinimą iš Modulio vykdomo bylų paskirstymo proceso dažniausiai nedetalizuojami: tokiais atvejais iš paskirstymo proceso pašalintų teisėjų rūšiniai koeficientai žymimi „-“ reikšme, jų pavardės nurodomos protokole esančio teisėjų pavardžių sąrašo pabaigoje, tačiau joks detalesnis paaiškinimas apie teisėjo pašalinimo priežastis paprastai nepateikiamas. Praktiškai iš protokolo yra sunku suprasti, kodėl teisėjas ar keli teisėjai nedalyvavimo automatizuotos bylos paskirstymo metu (Modulis neįtraukė jų generuodamas teisėjų sąrašą) ir tokio pirminių duomenų keitimo priežastis, pvz., teisėjo skyrimo protokolo byloje Nr. 2-6216-1000/2019, Nr. 2-5598/2017 ir t. t.

Analizuodami galimybę atskirti pirminių duomenų įvedimo ir bylų paskirstymo funkcijas nustatėme, kad Modulio techninės galimybės leidžia paskirti bylą neatlikus visų bylos paskirstymui svarbių ir būtinų duomenų koregavimo arba atlikus perteklinius veiksmus: veikimas nėra pagrįstas

-
- kai teisėjas negali nagrinėti bylų nuo 2 (dviejų) iki 13 (trylikos) kalendorinių dienų įskaitytinai - 1 (viena) darbo diena „prieš“ ir 1 (viena) darbo diena „po“;
  - kai teisėjas negali nagrinėti bylų 1 (viena) darbo dieną - „saugus laikotarpis“ nenustatomas;
  - kai teisėjas negali nagrinėti bylų ilgiau kaip 14 (keturiolika) kalendorinių dienų - 4 (keturios) darbo dienos „prieš“ ir 2 (dvi) „po“;
  - kai teisėjas negali nagrinėti bylų nuo 2 (dviejų) iki 13 (trylikos) kalendorinių dienų įskaitytinai - 1 (viena) darbo diena „prieš“ ir 1 (viena) darbo diena „po“;
  - kai teisėjas negali nagrinėti bylų 1 (viena) darbo dieną - „saugus laikotarpis“ nenustatomas;

žingsnio principu, kai neatlikus vieno iš privalomųjų žingsnių automatiškai neleidžiama atlikti kito, užtikrinant galimybę grįžti prie ankstesniojo žingsnio. Modulis leidžia skirstyti bylas skirstančio asmens nuožiūra suvedus ar nesuvedus reikiamų duomenų, tai yra:

įvertinami papildomai prieš paskirstant bylas, kadangi modulis nesusietas su kita LITEKO ar Integruota baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje (IBPS) turima informacija apie ankstesnį bylų nagrinėjimą ir šio proceso dalyvius¹⁸, todėl šiuos duomenis rankiniu būdu tenka suvesti bylas skirstantiems asmenims prieš atliekant bylų paskirstymą.

Antikorupciniu požiūriu svarbu pabrėžti, kad tik vienintelis šios procedūros žingsnis: *preliminaraus protokolo generavimas* Moduliui atliekamas *automatizuotu būdu*. Visi kiti šios procedūros žingsniai, tai yra duomenų, reikalingų byloms paskirstyti, įvedimas ir koregavimas, taip pat galimybė atmesti Modulio pasiūlytus teisėjus arba paskirti konkretų teisėją šiuo metu teismuose atliekami rankiniu būdu.

Pvz., teismuose¹⁹, kurių Bylų paskirstymo teisėjams taisyklėse nustatyti tam tikri bylų, paskiriamų vienam teisėjui per tam tikrą laikotarpį ir (ar) pagal jų sudėtingumą, skaičiaus limitai, bylas paskirstantys asmenys *rankiniu būdu* skaičiuoja teisėjams paskirtų bylų skaičių, veda daugybę papildomų užrašų, nes Modulis šių duomenų nekaupia, neapdoroja ir neatsižvelgia į juos, skirstant bylas. Priskiriamų bylų skaičiaus limitų viršijimas yra viena iš Modulio pasiūlyto teisėjo atmetimo priežasčių²⁰. Kita vertus, atskyrus visų kategorijų pirminių duomenų įvedimo į sistemą ir bylų paskirstymo funkcijas galima rizika, kad bylos bus paskirstytos klaidingai vien dėl techninių klaidų, galimai iškiltų darbo organizavimo ir skirtingų asmenų veiksmų suderinamumo problema. Nors, pvz.,

¹⁸Pvz., Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad dauguma apygardų teismų, skirdami baudžiamąsias bylas nagrinėti apeliacine tvarka, pranešimuose apie teismo posėdį, vietą ir laiką nurodo teisėjus, atlikusius procesinius veiksmus konkrečioje byloje. Ar pranešime nurodyti teisėjai tikrai atliko procesinius veiksmus, įsitikinama patikrinant baudžiamosios bylos medžiagą ir LITEKO duomenis. Apygardos teismui pranešimuose apie teismo posėdį, vietą ir laiką nenurodžius teisėjų, atlikusių procesinius veiksmus konkrečioje byloje, aptariamu aspektu yra tikrinama kiekviena nagrinėti (apeliacine tvarka) baudžiamoji byla.

¹⁹ Vilniaus miesto apylinkės teismas, Panevėžio rajono teismas, VAT, KAT ir KAT.

²⁰ Detaliau nagrinėjama šios analizės 2.2.1 skirsnyje.

Alytaus apylinkės teismas pažymėjo²¹, kad jau atskyrė bylas skirstančius ir pirminius duomenis prieš skirstant bylas į LITEKO suvedančius asmenis, KAT jau taiko tokią praktiką ir neišvelgė dėl to problemų.

Funkcijų atskyrimo prasme neigiamai vertintina praktika, kai tas pats asmuo dalyvauja abiejuose procedūros etapuose:

1) bylos paskirstymo, naudojantis Moduliu;

2) teismo (skyriaus) pirmininko rašytinio sprendimo dėl teisėjo paskyrimo, atsižvelgiant į bylos paskirstymo rezultatus, priėmimo ir (ar) einamosios bylos paskirstymo procedūros kontrolės.

Taip pat praktika, kai tam tikros procedūros atlikimo *rezultatai* (pvz., bylų paskirstymo) *tiesiogiai susiję su to paties asmens atliekamomis funkcijomis* (pvz., bylų nagrinėjimu) ir (ar) atliekama *tos funkcijos vykdymo kontrole*. *Atsižvelgiant į tai, manytina, kad bylų paskirstymas, naudojantis Moduliu, neturėtų būti atliekamas teismų (skyrių) pirmininkų.*

Antikorupciniu požiūriu funkcijų atskyrimo, 4 akių principai laikomi efektyviais būdais, užtikrinančiais tam tikros procedūros atlikimo skaidrumą, todėl manytina, kad pirminių duomenų įvedimo į LITEKO ir bylų paskirstymo teisėjams, naudojantis Moduliu, funkcijas galėtų atlikti tie patys asmenys, tačiau jie neturi būti tie patys asmenys, kurie priima rašytinį sprendimą dėl teisėjo paskyrimo nagrinėti bylą ir atlieka einamąją šios procedūros atlikimo kontrolę, taip pat asmenys, kurie patys nagrinėja bylas.

PASIŪLYMAI TEISĖJŲ TARYBAI:

1. Įvertinti galimybes atskirti Modulyje duomenų apie teisėjui priskirtus nagrinėjamų bylų tipus ir teisėjo specializacijas skiltis ir jų koregavimo istoriją:

1.1. Apriboti bylas skirstantiems Modulario vartotojams galimybę keisti Modulario duomenis dėl teisėjams priskirtinų nagrinėjamų bylų tipų, pvz., pavesti šias funkcijas atlikti kitiems teismo darbuotojams.

1.2. Sugriežtinti teisėjų specializacijų keitimo Modulyje kontrolės procedūras.

PASIŪLYMAS TEISMAMS:

1. Atskirti bylų paskirstymo teisėjams, naudojantis Modulario galimybėmis, ir rašytinio sprendimo dėl teisėjų paskyrimo priėmimo veiksmus ir (ar) einamąją šios procedūros įgyvendinimo kontrolę atliekančius asmenis ir užtikrinti 4 akių principo įgyvendinimą. Įvertinti galimybes pavesti pirminių duomenų (tam tikros apimties) suvedimo į LITEKO funkcijas ir darbo su LITEKO Moduliu funkcijas atlikti skirtingiems asmenims.

²¹ Alytaus apylinkės teismo 2019 m. liepos 2 d. raštas Nr. (1.19)R3-480 „Dėl korupcijos rizikos analizės išvadosprojekto“.

PASIŪLYMAI NTA:

1. Tobulinti LITEKO technines galimybes: bylų paskirstymo procedūrą atliekant privalomųjų žingsnių principu, būtų išvengta techninių klaidų ir klaidingų paskyrimų, bylų paskirstymo protokolų keitimų.

2. Įvertinti technines LITEKO galimybes susieti LITEKO jau turimus duomenis apie ankstesnį bylų nagrinėjimą su Modulio funkcionalumu, pvz., kad duomenys apie teisėjų dalyvavimą nagrinėjant bylas žemesnės instancijos teismuose, taip pat apie jų nusišalinimo nuo bylos nagrinėjimo ir kitus atvejus būtų įvertinami automatizuotu būdu.

3. Užtikrinti, kad visuose teisėjų skyrimo protokoluose būtų nurodomi ir viešai matomi duomenys apie teisėjų pašalinimą (atitinkamai koreguojant pirminius duomenis) bylos paskirstymo metu, pvz., taip, kaip šiuo metu matomos teisėjų atmetimo priežastys.

2.1.2. Nepakankama atskirų bylų skirstymo procedūros segmentų vidaus kontrolė teismuose.

Žmogiškojo veiksnio galimą neigiamą poveikį bylų skirstymo procedūros skaidrumui padėtų sumažinti ne tik paminėto funkcijų atskyrimo principo teismuose paskirstant bylas taikymas, bet ir papildomų vidaus kontrolės priemonių vykdymas.

Pažymėtina, kad LITEKO *paprastai* yra išsaugomi duomenys apie prisijungusius vartotojus, jų prisijungimo laiką, pirminių duomenų, teisėjų specializacijų įvedimą, koregavimą, bylos paskirstymo ar teisėjo atmetimo priežastis ir t. t., todėl prireikus nustatyti Modulyje atliktų veiksmų chronologiją, veiksmus atlikusius asmenis dažniausiai galima vertinant LITEKO padarytus įrašus. Teismai pažymėjo, kad kartais paminėti duomenys apie Modulyje atliktus duomenų koregavimus neišlieka dėl techninių trūkumų: kartais neišsisaugo informacija apie koregavimus atlikusius vartotojus, jų atliktus veiksmus ir t. t. Nustatėme, kad dažnai vartotojo duomenys nenurodomi ir teisėjo skyrimo protokoluose²². Tokiais atvejais iš viešai paskelbtų protokolų neįmanoma nustatyti bylų paskirstymą atsilikusių asmenų. Informacija apie duomenų koregavimą atlikusius asmenis ar veiksmų chronologiją ir turinį taip pat aktuali vidaus kontrolės tikslais. Kai kurie teismai pažymėjo, kad, siekiant nustatyti sistemoje koregavimus atlikusius asmenis, veiksmų chronologiją, kai sistemoje duomenys neišsisaugojo, būtina NTA pagalba. Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad šią informaciją galima nustatyti iš bylų skirstymo preliminarinių protokolų ir protokolų sąrašo, sudaryto

---

²² Pvz., 2017-10-27 teisėjo skyrimo protokolas byloje Nr. 2-5598-179/2017, 2018-12-17 byloje Nr. e2-12-196/2019 ir t. t.

pagal konkrečią pasirinktą datą. Taigi vidaus kontrolės tikslais ši informacija pirmininkui, skyrių pirmininkams yra prieinama be jokių papildomų techninių priemonių.

Teismuose atliekamas vidinis administravimas, kurį sudaro Teismų įstatyme nustatytų teismo pareigūnų organizacinė veikla ir šios veiklos priežiūra atitinkamame teisme (vidinis), ir išorinis, kurį sudaro Teismų įstatyme nustatytų aukštesniųjų teismų pareigūnų atliekama žemesniųjų teismų administracinės veiklos priežiūra ir Teisėjų tarybos atliekama visų teismų administracinės veiklos priežiūra²³.

Teismai nurodė, kad paprastai kasmet atlieka 1 iš žemesniųjų teismų planinį veiklos patikrinimą. Administravimo teismuose nuostatų 23 punkte nustatyta, kad kiekvieno teismo, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų – teismo rūmų planinis kompleksinis administracinės veiklos priežiūros patikrinimas šių nuostatų nustatyta tvarka turi būti atliekamas ne rečiau kaip kartą per 5 metus. Tačiau praktinėje veikloje šio periodiškumo ne visuomet prisilaikoma, o atliekant patikrinimus nevertinama teismo veikla nuo paskutinio patikrinimo atlikimo.

Pvz., apygardos teismai kasmet sudaro teismo veiklos teritorijoje esančių apylinkės teismų administracinės veiklos priežiūros kalendoriniams metams planą ir numato, kurią sritį tikrins ar atliks kompleksinį patikrinimą, per kurį tikrinamos ir bylų paskirstymo teisėjams procedūros. Atitinkamai atskirų apylinkės teismų ir teismo rūmų patikrinimo periodiškumas gali skirtis.

Atliekant analizę nustatyta, kad KAT²⁴ pateiktais duomenimis Alytaus rajono teismo rūmai buvo patikrinti skirtingu periodiškumu ir skirtinga apimtimi.

<i>Alytaus rajono teismas</i>	<i>Paskutinio patikrinimo (planinio ar tikslinio) data</i>
<i>Alytaus rūmai</i>	2016-12-22 Alytaus rajono apylinkės teismo planinio kompleksinio patikrinimo aktas Nr. V15-90. Tikrintas laikotarpis – 2015-01-01 – 2016-06-30. Tikrinta išnagrinėtų bylų, kurios paskirtos nagrinėti rankiniu būdu, skaičius ir skyrimo nagrinėti nesinaudojant Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO bylų skirstymo modulių priežastys.
<i>Druskininkų rūmai</i>	2018-04-10 Kauno apygardos teismo veiklos teritorijos apylinkių teismuose gaunamų bylų skirstymo atitikties teisės aktų reikalavimams vykdymo kontrolės 2017 metais ataskaita Nr. V15-96.

²³ Administravimo teismuose nuostatų 3 p.

²⁴ VAT duomenų apie tikrintinų teismų periodiškumą ir jų parinkimo kriterijus nepateikė.

	<p>Tikrintas laikotarpis – 2017 m. I ketvirtis (sausio – kovo mėn.).</p> <p>Tikrinta bylos, kurių procese fiksuotas įvykis „Pasikeitė teisėjas / kolegijos sudėtis“, bylos, kurias skiriant buvo naudojamas požymis „Negali nagrinėti“ ir požymis „Privalo nagrinėti“.</p>
Prienų rūmai	<p>2014-05-07 Prienų rajono apylinkės teismo planinio kompleksinio patikrinimo aktas Nr. V15-10.</p> <p>Tikrintas laikotarpis – 2012-01-01 – 2013-12-31.</p> <p>Tikrinta administracinių teisės pažeidimų, baudžiamosios ir civilinės bylos, paskirtos nagrinėti rankiniu būdu, jų skaičius.</p>
Lazdijų rūmai	<p>2015-04-23 Lazdijų rajono apylinkės teismo planinio kompleksinio patikrinimo aktas Nr. V15-18.</p> <p>Tikrintas laikotarpis – 2013-01-01 – 2014-12-31.</p> <p>Tikrinta administracinių teisės pažeidimų, baudžiamųjų ir civilinių bylų, paskirtų nagrinėti rankiniu būdu, skaičius ir prižasčių pagrįstumo nustatymas</p>
Varėnos rūmai	<p>2017-06-12 neplaninio tikslinio patikrinimo aktas Nr. V15-41</p> <p>Tikrintas laikotarpis – 2015-01-01 – 2016-12-31.</p> <p>Bylų paskirstymo teisėjams Varėnos rajono apylinkės teisme taisyklių, patvirtintų Varėnos rajono apylinkės teismo pirmininko 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-75, bei Varėnos rajono apylinkės teismo bylų skirstymo taisyklių, patvirtintų Varėnos rajono apylinkės teismo pirmininko 2016 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. V-31, kurios įsigaliojo 2016 m. balandžio 20 d., bei kitų teismo vidaus teisės aktų, susijusių su bylų skyrimo teisėjams tvarka, nuostatų laikymasis, įvertinant Varėnos rajono apylinkės teismo teisėjo 2016 m. spalio 6 d. pranešime „Dėl informacijos“ nurodytus galimai netinkamo bylų skyrimo atvejus.</p>

Atkreipėme dėmesį, kad skirtingai parenkami tikrinimo laikotarpiai ir tikrintini aspektai (pjūviai), pvz., Vilniaus apygardos teismas (toliau – VAT), vertindamas civilinių bylų skirstymą Švenčionių rūmuose, vertino du laikotarpius: 2017 metus ir 2018 m (iki 2018 m. lapkričio 21 d.), tai yra iki ir po teismų reformos. Tuo tarpu KAT Druskininkų rūmuose patikrino tik 2017 metų I ketvirtį, nors šių teismo rūmų darbo krūviai nėra labai dideli. Prienų rūmuose bylų paskirstymas buvo tikrintas prieš 6 metus.

Dauguma teismų taiko vidaus kontrolės priemonės, kurias paprastai įtraukia į savo metinius organizacinės veiklos priežiūros planus. Ypač aktyviai ši priemonė teismuose pradėta taikyti 2019

metais, pvz., Vilniaus miesto apylinkės teismas numatė šią priemonę įgyvendinti 2019 metų spalio–lapkričio mėnesiais. Šio teismo kompleksinis patikrinimas buvo atliktas 2017 metais. Atitinkamai 2018 metų laikotarpio bylų paskirstymo procedūroms įvertinti papildomos kontrolės priemonės nebuvo taikomos.

Vidaus kontrolės priemonių įgyvendinimo kontekste pažymėtinas funkcijų atskyrimo užtikinimo aktualumas: negalima pavesti asmenims įvertinti jų pačių atliktų veiksmų pagrįstumo.

Administravimo teismuose nuostatų priede „Gairės teismų vidinį bei išorinį administravimą vykdančioms subjektams“ nustatyti aspektai, į kuriuos rekomenduojama atkreipti dėmesį tikrinant, kaip laikomasi darbo su LITEKO sistema reikalavimų²⁵. Susipažinus su patikrinimų ataskaitomis (aktais) pastebėta, kad per patikrinimus bylų paskirstymo procedūrų įvertinimo apimtis ir vertintini kriterijai skiriasi, kadangi gairėse jie formuluojami abstrakčiai, pvz., Prienų, Lazdijų rūmuose bylų paskirstymas buvo tikrintas tik 1 apsektu (bylos, paskirtos nagrinėti rankiniu būdu).

Analizuojant teismų pateiktus patikrinimų aktus (ataskaitas), nustatyta, kad, vertindami bylų paskirstymo procedūrų atlikimą, daugiausia dėmesio teismai skiria bylos paskirstymo teisėtumui ir pagrįstumui įvertinti:

- 1) teisėjo panaikinimo (pašalinimo) iš bylos kortelės atvejais²⁶;
- 2) požymio „Privalo nagrinėti“ naudojimo atvejais²⁷;
- 3) teisėjų atmetimo (neskyrimo) priežastims²⁸;
- 4) priežastiai „Dėl krūvio išlyginimo“²⁹;
- 5) patvirtintų kolegijų narių pakeitimo atvejais³⁰;

---

²⁵ Tikrinant, kaip laikomasi darbo su LITEKO sistema reikalavimų, rekomenduojama atkreipti dėmesį į tokius aspektus:

1. Duomenų į LITEKO sistemą suvedimas, laikantis nustatytos tvarkos ir terminų.
2. Teismo darbuotojams priskirtų funkcijų, susijusių su duomenų į LITEKO įvedimu, apibrėžimas teismo vidaus dokumentuose (darbo su LITEKO tvarkoje, kituose teismo vidaus dokumentuose ar pareigybių aprašymuose).
3. Nustatytos tvarkos ir terminų laikymasis parengiant ir į LITEKO sistemą perkeltiant viešai skelbtinų procesinių sprendimų versijas.
4. Savalaikio dokumentų perkėlimo į LITEKO kontrolės reglamentavimas ir įgyvendinimas.
5. Bylų ir procesinių sprendimų klasifikatorių LITEKO sistemoje pildymo tinkamumas.

²⁶ Pvz., Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše nustatyta, kad tuo atveju, kai Modulio parinktas ir jau paskirtas teisėjas dėl tam tikrų priežasčių negali nagrinėti bylos (pvz., dėl teisėjo nušalinimo ar nusišalinimo, ligos, komandiruotės ir pan.), bylas skirstantis asmuo pakeičia teisėją. Bylas skirstančiam asmeniui naudojantis funkcija „priežasčių šablonai“ įvedus teisėjo pakeitimo teisinius pagrindus ir patvirtinus teisėjo skyrimo panaikinimo protokolą, automatinio bylos paskyrimo naujam teisėjui procedūra bendra teisėjo pranešėjo paskyrimo nustatyta tvarka atliekama pagal tuos pačius kriterijus, kurie buvo nustatyti ir galiojo pirmojo teisėjo paskyrimo metu. Bylos skyrimas naujam teisėjui naudojantis Moduliu yra galimas tik suformavus ir patvirtinus teisėjo skyrimo panaikinimo protokolą.

²⁷ Pvz., Lietuvos apeliacinis teismas, KAT.

²⁸ Pvz., Lietuvos apeliacinis teismas, KAT.

²⁹ Pvz., LAT, Lietuvos apeliacinis teismas.

³⁰ Pvz., Lietuvos apeliacinis teismas, KAT.

6) bylų skyrimo nagrinėti skubos tvarka pagrindams³¹.

Iš esmės sutikdami su paminėtų aspektų periodiško tikrinimo būtinumu ir aktualumu, tiek teisėtumo, tiek ir skaidrumo užtikrinimo kontekste, atkreipėme dėmesį, kad teismuose šie aspektai paprastai vertinami šią priemonę įgyvendinančio asmens sprendimu (gali būti vertinami visi ar tik tam tikri) arba vertinami ne visuose teismo skyriuose ar rūmuose, todėl gali būti neužtikrintas visapusiškas paminėtų rizikingų procedūrų paskirstant bylas atlikimo įvertinimas teisme.

Pvz., LAT 2018 m. organizacinės veiklos priežiūros plane buvo numatyta priemonė – atsitiktinės atrankos būdu ištirti baudžiamųjų, civilinių ir administracinių bylų paskyrimus, kai byla skiriama nagrinėti skubos tvarka, taip pat kai paskiriamas ne automatinio Modulio pasiūlytas teisėjas pranešėjas ar kolegijos narys. Atkreipėme dėmesį, kad įgyvendinant šią priemonę LAT buvo vertintos tik baudžiamųjų ir administracinių bylų paskirstymo procedūros, nors buvo planuojama atlikti šiuos veiksmus ir dėl civilinių bylų paskirstymo. Todėl vertintina, kad LAT ši vidaus kontrolės priemonė 2018 metais buvo įgyvendinta tik iš dalies.

Lietuvos vyriausiąjame administraciniame teisme (toliau – LVAT) 2019 metų organizacinės veiklos priežiūros plane, siekiant įvertinti teismo, teisėjų ir teismo personalo veiklos efektyvumo užtikrinimą, numatyta priemonė – bylų, kurios priskirtos netaikant Modulio, pagrįstumo įvertinimas. 2017 ir 2018 metais tokia apimtimi priemonė vykdoma nebuvo. LVAT pateikė duomenis, kad Nacionalinė teismų administracija atliko planinį vidaus auditą ir pateikė 2017 m. gruodžio 29 d. ataskaitą Nr. 1VA-17-(8.3). Šio audito metu bylų skirstymo procedūra vertinama nebuvo, patikrintas tik bylų skirstymo organizavimas bei pateikta rekomendacija – paskirti už bylų skirstymą atsakingą darbuotoją. Pats bylų paskirstymas, vertinamas pagal tam tikrus rizikingus kriterijus, neatliktas.

Detaliau susipažinę su Modulio techninėmis galimybėmis ir veikimo principu, antikorupcinio požiūriu rizikingomis, be paminėtų, laikome šių duomenų suvedimo (koregavimo) LITEKO procedūras, kurias teismuose tikslinga būtų vertinti tiek atliekant išorinius patikrinimus, tiek ir vidaus kontrolės tikslais. Būtent:

1) Duomenų apie teisėjui priskirtų nagrinėjamų bylų tipus ir specializacijas pakeitimus.

Pvz., LAT pirmininko sudarytos komisijos, atlikusios Lietuvos apeliacinio teismo administravimo veiklos planinį tikslinį patikrinimą, 2015-11-02 akte pažymėta, kad teisėjų specializacija ne kartą buvo keičiama, įskaitant dėl Civilinių bylų skyriaus sudėties pasikeitimų, tačiau kai kuriais atvejais dėl neaiškių priežasčių <...>; specializacijos nustatymo nenuoseklumas ir dažnas kaitaliojimas galėjo daryti įtaką bylų skirstymo procesui jį apsunkindamas.

---

³¹ Pvz., LAT, Lietuvos apeliacinis teismas.

2) Duomenų apie teisėjo teisėto nebuvimo darbe laikotarpių, komandiruotės laikotarpių, kt. tikrumą ir pagrįstumą.

Pvz., įvedus informaciją apie teisėjo teisėto nebuvimo darbe laikotarpius skiltyje „Išlyginamasis krūvis“, jis (ji) taip pat pašalinamas iš Modulio generuojamo teisėjo sąrašo bylos paskirstymo momentu. Tikslinga nustatyti šių duomenų įvedimo kontrolės priemonės, kurios leistų įvertinti duomenų įvedimo (koregavimo) pagrįstumą.

3) Duomenų apie darbo krūvio išlyginimo teisėjams teisme taikomą praktiką, jos pagrįstumą ir formalizavimą, bylų skaičiaus ir (ar) jų sudėtingumo apskaičiavimo dokumentavimą, jų atitiktį realiai situacijai bylos paskirstymo momentu³².

Teismuose yra paplitusi praktika, kai visas vienam teisėjui priskirtinų bylų skaičiaus ir (ar) sudėtingumo limitas skaičiuojamas rankiniu būdu, vedami užrašai, kurie neįtraukiami į teismo (skyrių) bylų nomenklatūrą. Modulyje paprastai išlieka informacija, kas ir kada atliko šiuos pakeitimus: vartotojo vardas, koregavimo data, išplėstiniai duomenys apie padarytus pakeitimus.

4) Teisėjų atmetimo priežastims, susijusioms su posėdžių teismuose planavimu (apeliacinė ir kasacinė instancijos)³³.

PASIŪLYMAS TEISĖJŲ TARYBAI:

1. Teismų vidinį bei išorinį administravimą vykdančioms subjektams gairėse detalizuoti kriterijų, tikrintinų vertinant bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūras teismuose, sąrašą, atsižvelgiant į šioje išvadoje pateiktas rekomendacijas, nustatyti trumpesnę rekomenduotiną teismų patikrinimų atlikimo periodiškumą, įpareigoti teismus tikrinti teismo veiklą nuo paskutinio patikrinimo.

PASIŪLYMAS TEISMAMS:

1. Atliekant teismų patikrinimus ir įgyvendinant vidaus kontrolės priemones bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūrose atsitiktinės atrankos būdu vertinti paminėtus aspektus.

PASIŪLYMAS NTA:

1. Užtikrinti, kad sistemoje būtų saugoma ir teismams prieinama (matoma) visa pirminių duomenų įvedimo (koregavimo) istorija: vartotojo vardas, koregavimo data, koregavimo turinys.

³² Problematika analizuojama 2.2.1 ir 2.2.2 skirsniuose.

³³ Detaliau nagrinėjama šios analizės išvados 2.2.2.2 ir 2.2.2.3 skirsniuose.

2.1.3. LITEKO nesusieta su Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacine sistema (PIDTIS).

Neanalizuodami viešųjų ir privačių interesų derinimo užtikrinimo teismuose srities, kaip atskiro šios analizės objekto, atkreipėme dėmesį, kad LITEKO nėra susieta su PIDTIS, todėl galimo interesų konflikto įvertinimas teismuose bylų paskirstymo procedūros metu arba atliekamas papildomai bylas paskirstančių asmenų ar kitų tarnautojų, arba visai neatliekamas.

Pvz., nuo 2019 m. kovo 1 d. LAT įsigaliojo LAT pirmininko 2019 m. vasario 28 d. įsakymas Nr. (1.4)-1T-10, kuriuo įvestas interesų konflikto kasacinių skundų atrankos procese patikros lapas: LAT darbuotojai pagal teisėjų privačių interesų deklaracijas tikrina, ar teisėjai gali nagrinėti kasacinių skundų priimtinumą. Tai vertintina kaip prevencinė priemonė, kurios pagrindu dėl objektyvių priešasčių konkretus kasacinis skundas neskiriamas atitinkamam teisėjui. Nors pirmiau nurodytas interesų konflikto patikros reguliavimas formaliai taikomas tik kasacinių skundų atrankos procese, tačiau prieš skirstant bylas konkreitiems teisėjams (kolegijoms) interesų konflikto prevencija taip pat iš dalies vykdoma.

Vis dėlto privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų įvertinimo prieš paskirstant bylas būdas dėl objektyvių priešasčių visuose teismuose sunkiai įgyvendinamas, pvz., Vilniaus miesto apylinkės teismas, kuris pažymėjo, jog, atsižvelgiant į tai, kad tai yra didžiausias šalies teismas, įvertinti visų teisėjų privačių interesų deklaracijose deklaruotą informaciją prieš paskirstant kiekvieną bylą būtų praktiškai neįmanoma dėl labai didelio gaunamų bylų skaičiaus.

Pažymėtina, kad už viešųjų ir privačių intereso derinimo kontrolės užtikrinimą teismuose paskirti asmenys (atitikties pareigūnai) dažniausiai nedalyvauja bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūroje, o deklaruotų duomenų ir galimų interesų konfliktų įstaigoje įvertinimas yra atitikties pareigūno funkcija³⁴. Pvz., nors LVAT už viešųjų ir privačių interesų kontrolę atsakingais paskirti šio teismo kancleris ir Personalo ir administravimo skyriaus darbuotojas, bylas skirstantis asmuo LVAT įvertina teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktus duomenis papildomai prieš skirstydamas bylas teisėjams.

Ilgesnį laiką teismuose dirbantys bylas skirstantys asmenys patvirtino, kad teisėjų viešai deklaruotos aplinkybės, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, jiems yra žinomos, tačiau pasikeitus šioms aplinkybėms ar pasikeitus patiems darbuotojams, galimai atsižvelgimas į šias aplinkybes prieš paskirstant bylas nebūtų užtikrintas.

---

³⁴ VTEK 2008 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KS-118 „Dėl pavyzdinio tarnybinės etikos specialisto (valstybės tarnautojo) pareigybės aprašymo patvirtinimo“.

Teismai pažymėjo, kad egzistuoja specialus procesinis institutas – teisėjo nušalinimas arba nusišalinimas, jei paaiškėja, kad byla paskirta teisėjui, kuris jos negali nagrinėti dėl įstatyme nustatytų priežasčių. Tokiais atvejais teisėjai patys nusišalina nuo bylos nagrinėjimo. Teismai atkreipė dėmesį, kad nei CPK, nei BPK nenumato bylų neskyrimo teisėjams dėl galimo interesų konflikto atvejų. Tuo tarpu Vyriausioji tarnybinės etikos komisija yra rekomendavusi neskirti tarnautojams užduočių, susijusių su įmonėmis, kuriose jie turi privačių interesų (akcijos, artimų asmenų darbas, narystė ir pan.), ar kitų užduočių, galinčių sukelti interesų konfliktą³⁵. Įvertinę paminėtas aplinkybes, manome, kad efektyviausiai užkardyti galimų interesų konfliktų riziką padėtų LITEKO ir PIDTIS duomenų susiejimas arba šios funkcijos įdiegimas naujai kuriamoje PINREG sistemoje.

Kol šie procesai nėra įvykę, norime pabrėžti informacijos apie galimą interesų konflikto kilimo riziką teismo (skyriaus) pirmininkui ir bylas skirstančiam asmeniui pateikimo svarbą. Šias funkcijas teismuose turėtų užtikrinti teismų atitikties pareigūnai. Tokiu būdu būtų sumažinta tikimybė, kad teisėjui bus skirta nagrinėti jam interesų konfliktą kelianti byla, o tuo atveju, jei tokia byla vis dėlto būtų skirta, – sumažinta interesų konflikto kilimo rizika, jei, pvz., teisėjas nenusišalintų nuo tam tikros interesų konfliktą keliančios bylos nagrinėjimo.

PASIŪLYMAS TEISMAMS:

1. Užtikrinti, kad teismuose paskirti atitikties pareigūnai teiktų teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenimis informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamiesi teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize.

PASIŪLYMAS NTA:

1. Imtis priemonių, kad į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje būtų tinkamai atsižvelgta kuriant PINREG.

2.2. KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI BYLŲ PASKIRSTYMO PROCEDŪROJE

2.2.1. Modulis nekaupia, neapdoroja teisėjų darbo krūvio³⁶ tolygumui užtikrinti visų reikšmingų duomenų, neatsižvelgia į šiuos duomenis, parinkdamas teisėją pranešėją.

NTA pažymėjo, kad visos bylos skirstomos laikantis tikimybinio bylų skirstymo kriterijaus, nuosekliai užtikrinant teisėjų darbo krūvio tolygumą, atsižvelgiant į bylų sudėtingumą ir siekiant, kad per kalendorinius metus teisėjams būtų paskirtas kaip įmanoma vienedsnis bylų skaičius arba proporcingai mažesnis dėl sumažinto teisėjų krūvio bylų skaičius.

³⁵ VTEK 2009-03-26 rezoliucija Nr. KS-25.

³⁶ Šioje išvadoje vartojama sąvoka „darbo krūvis“ nėra ir neturi būti tapatinamos su darbo krūvio sąvoka, kaip ji apibrėžta Teisėjų tarybos patvirtintame Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos apraše.

Modulyje automatizuotu būdu vykdomas bylų skirstymas pagal formulę, kurios vieni iš dėmenų³⁷ yra:

- Papildomas užimtumas kitoje veikloje.

Duomenys apie teisėjo pastovų užimtumą kitoje veikloje, išreiškiamą procentais, papildomo užimtumo koeficientas kiekviename teisme nustatomas atskirai, atsižvelgiant į Teisėjų tarybos nutarimu patvirtintas maksimalias ribas³⁸. Analizėje jau minėjome, kad Modulis neleidžia keisti šių duomenų dažniau nei kartą per savaitę. Darbo krūvio mažinimas dažniausiai siejamas su papildomų pareigų ėjimo laikotarpiu, pvz., darbo teismų savivaldos institucijose metu teisėjo darbo krūvis teisme, kuriame jis dirba, atitinkamai mažinamas, taip pat turi būti atsižvelgiama į rekomenduojamas darbo krūvio mažinimo tarp teismo pirmininko ir pavaduotojo ir teismų teisėjų ribas, įvertinus teismo dydį, jame dirbančių teisėjų skaičių ir pan.

- Išlyginamasis krūvis

Išlyginamojo krūvio apskaičiavimo teismai neatlieka³⁹, Modulis apskaičiuoja koeficientus automatizuotai. Kai kurie teismai, kuriuose buvo vertinamos bylų paskirstymo teisėjams procedūros, pažymėjo, kad Modulio apskaičiuojamas teisėjų darbo krūvis neatitinka tikrovės.

Atliekant analizę nustatyta, kad automatizuoto bylų paskirstymo metu Modulis **neatsižvelgia į:**

- 1) teisėjų turimą bylų likutį⁴⁰;
- 2) teisėjams priskirtų bylų sudėtingumo lygį;
- 3) teisėjams priskirtų bylų skaičiaus limitą (per tam tikrą laikotarpį ir (ar) tam tikro sudėtingumo lygio);
- 4) konkrečiam posėdžiui (datai) teisėjui jau paskirtas bylas (pvz., apeliacinė instancija).

Modulyje šie duomenys nekaupiami ir automatizuotu būdu neapdorojami. Dėl šių techninių trūkumų Modulio parinkto teisėjo pranešėjo atmetimas dėl jo krūvio išlyginimo yra viena dažniausiai teismuose taikomų teisėjų atmetimo ir nukrypimo nuo įprastinio tikimybinio bylų skirstymo principo priežasčių.

Susipažinus su praktinėmis teismuose taikomomis procedūromis, nustatyta, kad visi pirmiau paminėti duomenys, turintys didelės reikšmės bylos paskirstymo procesui ir rezultatui, teismuose

³⁷ NTA pažymėjo, kad tai yra atskiri formulės dėmenys, kurie dalyvauja sudarant galinčių nagrinėti bylų teisėjų eilę.

³⁸ 2013 m. birželio 28 d. Teisėjų tarybos nutarimas Nr. 13P-82-(7.1.2).

³⁹ Pz., išlyginamuoju krūviu siekiama, kad po laikinojo nedarbingumo, atostogų sistema neskirtų bylų tik tam pačiam teisėjui.

⁴⁰ Šis aspektas išvadoje nedetalizuojamas, nes dažniausiai nurodo į teisėjo darbo organizavimo lygį bei į tai, ar teisėjas tinkamai užtikrina proceso operatyvumo principą.

laisva forma kaupiami pas bylas skirstančius asmenis. Atsižvelgdami į šiuos duomenis bylas paskirstantys asmenys turi galimybę rankiniu būdu atmesti Modulio pasiūlytą teisėją. Pvz., naudojantis Modulio funkcija „Negali nagrinėti“ Modulio pasiūlytas teisėjas atmetamas, jei per tam tikrą laikotarpį jam buvo paskirtas maksimalus bylų skaičius (kai atitinkamo teismo Bylų paskirstymo taisyklėse toks limitas nustatytas), paskirta byla konkrečiai posėdžio datai, nustatyta, kad jo darbo krūvis didesnis nei kitų teismo teisėjų.

Pasitaiko atvejų, kai teisėju pranešėju paskiriamas net **11 iš 14** Modulio sugeneruotoje teisėjų eilėje esantis teisėjas, atitinkamai prieš jo paskyrimą rankiniu būdu buvo atmesta 10 teisėjų, pvz., teisėjo skyrimo protokolas byloje Nr. **1A-185-518/2018**, byloje Nr. **1A-427-202/2018**, kt. Lietuvos apeliacinis teismas pateikė šiuos atmetimo atvejus pagrindžiančią informaciją, tačiau tokie atvejai nurodo Modulio tobulinimo būtinybę, siekiant, kad bylų skirstymas taptų didžia dalimi automatizuotas.

Todėl vertintina, kad žmogiškasis faktorius bylų paskirstymo procese turi lemiamą įtaką ne tik pirminių duomenų suvedimo ir koregavimo etape, bet ir po Modulio atliktos atsitiktinės automatizuotos teisėjų atrankos.

PASIŪLYMAS NTA:

1. NTA modernizuojant LITEKO tobulinti teisėjams tenkančio krūvio apskaičiavimo tvarką ir formules, atsižvelgiant į jiems paskirtų bylų sudėtingumą ir skaičių per tam tikrą periodą, posėdžių planavimą, kitus teismų pasiūlytus aspektus, turinčius įtakos teisėjų darbo krūvio tolygumui užtikrinti.

2.2.2. Dažniausiai pasitaikanti nukrypimo nuo įprastinio tikimybinių bylų skirstymo principo teismuose priežastis – ribotos Modulio techninės galimybės užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą.

2.2.2.1. Teisėjų darbo krūvio tolygumo užtikrinimo teismuose problematika.

Darbo krūvio tarp teismų išlyginimas buvo vienas iš įvykusios reformos tikslų, pvz., Panevėžio apylinkės teismas, siekdamas užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą, nusprendė tam tikrą dalį gaunamų bylų perduoti kitiems šio teismo rūmams⁴¹. Mažesnių apylinkių teismai (pvz., Alytaus rajono apylinkės teismas) nurodė, kad teisėjų darbo krūvio tolygumo problema jiems nėra labai aktuali, kadangi per metus gaunamų bylų skaičius, palyginti, pvz., su Vilniaus miesto apylinkės teisme gaunamų bylų skaičiumi, yra ženkliai mažesnis.

LAT, Lietuvos apeliacinio teismo, VAT, KAT *Civilinių bylų skyrių* (toliau – CBS) atstovai taip pat laikosi nuomonės, kad teisėjų darbo krūvio išlyginimo klausimas nevertinamas šiuose

---

⁴¹ Panevėžio apylinkės teismo pirmininko 2019 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. TV-46 (su vėlesniais pakeitimais).

skyriuose kaip problema: galimas teisėjų darbo krūvio netolygumas, pvz., dėl paskirtos bylos sudėtingumo, paprastai išsprendžiamas iš anksto, pvz., paskiriant teisėjui padėjėją, o ilgainiui visų teisėjų darbo krūvis išsilygina (pvz., vertinant per metus ar per kelerių metų laikotarpį). Pažymėtina, kad apeliacine ir kasacine tvarka nagrinėtinos civilinės bylos teismuose registruojamos bendra jų gavimo eilės tvarka ir paskirstomos teisėjui tik jau suplanavus konkrečią posėdžio datą, pvz., Lietuvos apeliacinio teismo CBS nepaskirstytų yra apie 600 civilinių bylų, VAT CBS – apie 800 bylų. Modulis leidžia paskirstyti bylas ne iš eilės, naudojantis funkcija „Nagrinėti skubos tvarka“, tačiau bylos paskirstymo protokole lieka atitinkamas įrašas⁴². Bylų paskirstymo taisyklėse nustatyti atvejai, kai gali būti nukrypstama nuo bylų eiliškumo.

LAT Baudžiamųjų bylų skyriaus (toliau – BBS), Lietuvos apeliacinio teismo BBS, LVAT atstovai pabrėžė būtinumą papildomai skaičiuoti teisėjų darbo krūvius ir atitinkamai atsižvelgti į atliktų apskaičiavimų rezultatus, skirstant bylas teisėjams, kadangi Modulio galimybės teisėjų darbo krūvio tolygumo neužtikrina. LAT informavo⁴³, kad bylų skaidymas į skirstymo grupes LITEKO sistemoje atsižvelgiant į tai, dėl kokių žemesnių teismų sprendimų nagrinėjama byla, tik sudaro prielaidas iškreipti LAT teisėjų darbo krūvį. Siekiant užtikrinti LAT BBS teisėjų darbo krūvio tolygumo LAT BBS pirmininko 2018 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. (1.37)-BBS1-5 (su vėlesniais pakeitimais) buvo nustatyta, kad skirstant bylas turi būti atsižvelgiama į teisėjų darbo krūvį (kalendoriniais metais), apskaičiuotą po paskutinio bylų skirstymo.

Pagal Lietuvos apeliacinio teismo Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių 22 punktą, siekiant, kad per kalendorinius metus teisėjams būtų paskirtas kuo vienesnis baudžiamųjų bylų pagal apeliacinius skundus skaičius, atsižvelgiant į teisėjų sumažintą darbo krūvį ir nagrinėjamų bylų sudėtingumą, BBS pirmininko potvarkiu bylos teisėjams kaip pranešėjams neskiriamos – naudojama priežastis „Dėl darbo krūvio išlyginimo“, jeigu jie per ne trumpesnę kaip trijų mėnesių laikotarpį gauna 20 procentų ar dar daugiau bylų nei mažiausia bylų per tą laikotarpį gavęs teisėjas.

LVAT Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių 36, 42 punktuose taip pat nustatyta galimybė teismo pirmininko sprendimu mažinti teisėjų darbo krūvius.

PASIŪLYMAS TEISĖJŲ TARYBAI:

1. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše reglamentuoti teisėjų darbo krūvio išlyginimo procedūras, taikomas skirstant bylas (apskaičiavimo tvarką,

---

⁴² Bylų paskirstymo taisyklėse nustatyti atvejai, kai gali būti nukrypstama nuo bylų eiliškumo.

⁴³ LAT BBS 2019-04-24 pažyma „Apie tolygaus darbo krūvio užtikrinimo priemonės LAT BBS“.

periodiškumą, vertintinus laikotarpius, skirtumus ir (ar) ribas (pvz., procentais), kai krūvis gali būti mažinamas teismo (skyriaus) pirmininko rašytiniu sprendimu. Taip pat, siekiant užtikrinti vienodą teismuose taikomą praktiką, reglamentuoti darbo krūvio išlyginimo taikymo apylinkės teismuose procedūras.

2.2.2.2. Bylų skaičiaus ir (ar) sudėtingumo limitų apskaičiavimas ir šio pagrindo naudojimas atmetant Modulio pasiūlytus teisėjus pranešėjus.

Nustatyta, kad dažnai pasitaikanti nukrypimo nuo tikimybinio bylų skirstymo priežastis – teisėjui priskirtų bylų skaičiaus limitas, nustatyto atitinkamo teismo Bylų paskirstymo taisyklėse, viršijimas. Pvz., VAT Civilinių bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Vilniaus apygardos teisme taisyklių 42 p., 45 p. nustatyta, kad bylas skirstantis asmuo turi teisę netvirtinti Modulio bylai parinkto teisėjo ne tik tais atvejais, kai teisėjas negali nagrinėti bylos dėl objektyvių priežasčių, bet ir tada, kai bylų skirstymo dienai teisėjui paskiriamas maksimalus bylų kiekis. Teisėjams priskirtinų bylų limitai taip pat nustatyti LAT, LVAT, Lietuvos apeliaciniame, KAT, Vilniaus miesto apylinkės teisme, Panevėžio apylinkės teisme, Vilniaus apygardos administraciniame teisme. Kai kuriuose teismuose bylų skaičiaus limitai priklauso nuo paskirtų bylų sudėtingumo, pvz., LAT, LVAT.

Susipažinus su teismuose taikomomis praktinėmis procedūromis nustatyta, kad dažniausiai duomenys teismuose apie kiekvienam teisėjui priskirtų bylų skaičių ir (ar) sudėtingumą laisva, jų pačių pasirinkta forma (ranka žymima bylas skirstančio asmens užrašuose, personaliniame kompiuteryje saugomuose dokumentuose ar pan.) žymimi ir saugomi pas bylas skirstančius asmenis, nes sistema jų nekaupia, neapdoroja ir neatsižvelgia į juos automatizuotai atrenkant teisėją pranešėją.

Kadangi Modulis automatizuotai neįvertina priskirtų bylų skaičiaus ir (ar) jų sudėtingumo, statistiniai duomenys apie teisėjams priskirtų bylų limitus neformalizuoti, nesant pakankamos šios procedūros kontrolės padidėja rizika atmesti teisėjus, nors bylos paskyrimo momentu maksimalus bylų limitas nebuvo pasiektas.

Taip pat antikorupciniu požiūriu diskutuoti Modulio techninių galimybių naudojimo būdai teisėjų paskirstymo protokoluose pateikiamų duomenų apie paskirstymo procesą ir rezultatą prieinamumo visuomenei aspektu. Kaip jau minėjome, pasirinkus pastarąjį būdą, teisėjo paskyrimo protokoluose nėra detalaus įrašo, iš kurio būtų aišku, kad teisėjas Modulio generuojamame automatizuotame atrankos procese nedalyvavo. Bylų paskirstymo protokolų viešinimo tikslas – suteikti visuomenei informaciją apie automatizuotai atliekamo bylų paskirstymo teisėjams rezultatus, todėl manytina, kad teisėjo nepaskyrimo tokiais atvejais priežastys turi aiškiai matytis protokole.

Atkreipėme dėmesį, kad Moduliui parinkus teisėją, kuriam, pvz., tą dieną jau buvo paskirtas maksimalus bylų skaičius ar tam tikro sudėtingumo bylų skaičius⁴⁴, pvz., Panevėžio apylinkės teisme, taip pat LAT, Lietuvos apeliacinio, VAT, KAT Baudžiamųjų bylų skyriuose, LVAT yra plačiai taikoma praktika atmesti šį teisėją, naudojantis Modulio funkcija „Negali nagrinėti“. LAT CBS kartais ši funkcija naudojamas skirstant specializuotas bylas. Tokiais atvejais teisėjo paskirstymo protokole aiškiai matosi Modulio pasiūlyto teisėjo atmetimo pagrindas. Tuo tarpu Lietuvos apeliacinio teismo, VAT, KAT Civilinių bylų skyriuose ir Vilniaus miesto apylinkės teisme tokiais atvejais naudojamosi kita Modulio techninė galimybė: prieš paskirstant bylas yra koreguojami teisėjo, kuriam jau buvo priskirtas tam tikras teismo Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėse nustatytų bylų skaičiaus ir (ar) sudėtingumo limitas, pirminiai duomenys, tai yra teisėjas pašalinamas iš Modulio generuojamos automatizuotos teisėjų atrankos.

Kai kurie teismai pažymėjo, kad Modulio funkciją „Išlyginamieji krūviai“ naudoja, siekdami optimizuoti darbo laiko sąnaudas: atitinkamos aplinkybės įvedimas prie konkretaus teisėjo pirminių duomenų yra vienkartinis veiksmas, po kurio Modulis automatizuotai nevertina šio teisėjo, generuodamas teisėją pranešėją tolesnio bylų skirstymo metu, tuo tarpu naudojant teisėjo atmetimo funkciją „Negali nagrinėti“ tektų suvesti šiuos duomenis prie kiekvienos bylos. Dideliems, daug bylų gaunantiems teismams atmetimo funkcijos naudojimas skirstant kiekvieną bylą labai pasunkintų darbo procesą.

Pvz., Vilniaus miesto apylinkės teismui, kuriame dirba apie 100 teisėjų, bylas skirstančiam asmeniui naudojantis atmetimo funkcija „Negali nagrinėti“ neproporcingai padidėtų jo darbo krūvis. Kituose teismuose, kol NTA užtikrins informacijos apie iš atrankos pašalintus teisėjus paviešinimą visuose protokoluose, mūsų nuomone, atmetimo funkcijos „Negali nagrinėti“ naudojimas aptariamais atvejais, skaidrumo ir viešumo užtikrinimo prasme vertintinas kaip pažangesnis.

PASIŪLYMAI TEISĖJŲ TARYBAI:

1. Apsvarstyti galimybes tobulinti teisėjo paskyrimo protokolo formą, užtikrinant jos informatyvumą:

1.1. Skirstant civilines bylas protokole turi matytis tik teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjai, baudžiamąsias – tik Baudžiamųjų bylų skyrių teisėjai.

---

⁴⁴ Kai atitinkamo teismo Bylų paskirstymo taisyklėse tokie limitai nustatyti ir reglamentuota galimybė tokiais atvejais neskirti Modulio pasiūlytą teisėją pranešėju.

1.2. Kiekviename protokole turi aiškiai matytis teisėjų, kurie dėl objektyvių priežasčių nedalyvavo Modulio generuojamoje teisėjų atrankoje, pašalinimo ir jo priežastys bei duomenys, atsižvelgiant į Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimus.

2. Siekiant užtikrinti vienodą teismuose taikomą praktiką paskirstant bylas teisėjams naudojant Modulį, aiškiai reglamentuoti darbą LITEKO reglamentuojančiuose teisės aktuose šiuo metu skirtingai teismuose taikomų procedūrų, naudojantis Moduliu, atlikimo tvarką. Apsvarstyti galimybę reglamentuoti atvejus, kada teismuose turi būti naudojama Modulio funkcija „Išlyginamieji krūviai“, o kada – Modulio funkcija „Negali nagrinėti“.

PASIŪLYMAS NTA:

1. Tobulinti Modulį ir užtikrinti, kad sistema automatizuotai įvertintų tam tikram teisėjui per tam tikrą laikotarpį priskirtų bylų skaičių ir (ar) sudėtingumą, automatizuotai atsižvelgtų į šiuos duomenis paskirstant bylas teisėjams.

PASIŪLYMAS TEISMAMS:

1. Kas mėnesį skelbti teismo intraneto svetainėje duomenis apie nagrinėjamų bylų, paskirtų teisėjams per tam tikrą laikotarpį, sudėtingumą ir skaičių. Tokiu būdu būtų sudaryta galimybė teisėjams matyti paskirtų bylų skaičių ir turimą darbo krūvį, palyginti su kitų teisėjų turimais darbo krūviais.

2.2.2.3. Modulis neįvertina teisėjų užimtumo konkrečiomis dienomis, kai vyksta posėdžiai.

Apeliacinėje ir kasacinėje instancijoje nagrinėtinų civilinių bylų skirstymo ypatumas yra jų skirstymas konkrečiam iš anksto numatytam posėdžiui (konkrečiai datai)⁴⁵, kuriuos nustato (planuoja) patys teismai. Modulis, automatizuotai generuodamas teisėjų sąrašą ir pasiūlydamas teisėją pranešėją, neįvertina, kuriai posėdžio datai vyksta skirstymas, koks visų teisėjų užimtumas tą dieną, ar teisėjui jau priskirtos bylos šiai posėdžio dienai, ar ne. Tais atvejais, kai Modulio pasiūlytiems teisėjams pranešėjams konkrečiai dienai (ar valandai) jau yra paskirta nagrinėti byla, jie yra rankiniu būdu atmetami.

Pvz., KAT CBS kurį laiką taikė praktiką neatmesti tokiais atvejais Modulio pasiūlyto teisėjo pranešėjo, bet paskirti jam šią bylą nagrinėti kitam posėdžiui, kuriame tas teisėjas galėtų dalyvauti. Lietuvos apeliacinis teismas, 2017 metais atlikdamas KAT patikrinimą, yra pažymėjęs, kad tokiais

---

⁴⁵ LAT BBS skirstymo metu, vadovaujantis BPK, reikalinga numatyti pasirengimo terminą, kuris reikalingas teisėjams susipažinti su bylomis, taip pat iš anksto numatomos, t. y. preliminariai nustatomos posėdžių datos. Tiksliai posėdžio data galima tik pasibaigus bylos parengiamajam susipažinti etapui. Paprastai pasirengimo terminas trunka savaitę (Pvz., LAT Bylų skirstymo taisyklių 26 p.).

atvejais paskiriant bylą Modulio pasiūlytam teisėjui ir numatant vėlesnį bylos nagrinėjimo posėdį būtų neužtikrintas bylų nagrinėjimo eiliškumas pagal jų gavimo teisme datas ir rekomendavo atmesti Modulio pasiūlytus teisėjus, naudojantis Modulio funkcija „Negali nagrinėti“ ir paskirti bylą nagrinėti kitam Modulio sugeneruotoje teisėjų eilėje nustatytam teisėjui.

Teismo posėdžių datas ir laiką baudžiamosiose bylose apeliacinėje instancijoje nustato pirmos instancijos teismai, išskyrus atvejus, kai baudžiamoji byla buvo grąžinta iš kasacinės instancijos – tokiais atvejais posėdžio datą ir laiką taip pat planuoja pats teismas.

Pvz., Apeliacinis teismas pažymėjo, kad teismo proceso bylų ir procesinių dokumentų tvarkymo organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos apeliacinio teismo pirmininko 2017 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. T-2⁴⁶, 6 punkte nustatyta, kad atsakingi už baudžiamųjų bylų tvarkymą Raštinės darbuotojai iš ekspeditorių priimtas ir Tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka LITEKO elektroninėse bylų kortelėse užregistruotas bylas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas turi perduoti Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkui, kad būtų atlikti BPK 323 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyti veiksmai. Taigi visos gautos ir laikantis gavimo teisme eiliškumo LITEKO elektroninėse bylų kortelėse užregistruotos baudžiamosios bylos turi būti paskirtos eilės tvarka ne vėliau kaip per 3 darbo dienas. Baudžiamosios bylos skiriamos laikantis gavimo ir registravimo į LITEKO eiliškumo.

Atkreipėme dėmesį, kad kai kuriais atvejais teismų patvirtintose Bylų paskirstymo teisėjams taisyklėse bylas skirstantiems asmenims suteikiama plati diskrecija netvirtinti Modulio parinkto teisėjo.

Pvz., Lietuvos apeliaciniame teisme⁴⁷ bylas skirstantis asmuo *paprastai* netvirtina Modulio baudžiamajai bylai parinkto teisėjo ne tik tais atvejais, kai teisėjas negali nagrinėti bylos dėl objektyvių priežasčių ar kai jam anksčiau kaip pranešėjui buvo paskirta byla, kurioje posėdį pirmosios instancijos teismas numatė tą pačią dieną, bet ir siekiant užtikrinti nuolatinių kolegijų sudėties stabilumą, kai bylos negali nagrinėti bent vienas iš teisėjo pranešėjo kolegijos narių⁴⁸.

PASIŪLYMAS NTA:

1. Modernizuojant LITEKO technines galimybes, atsižvelgti į apeliacinės ir kasacinės bylų nagrinėjimo instancijų ypatumus, pritaikyti Modulio funkcionalumą šių instancijų byloms skirstyti (pvz., teisėjų užimtumas tam tikrą dieną (valandą).

---

⁴⁶ pakeitimai: Teismo pirmininko 2018 m. vasario 26 d. įsakymas Nr. T-16, šio teismo pirmininko 2018 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. T-62.

⁴⁷ Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Lietuvos apeliaciniame teisme taisyklių 15, 17, 26 p.

⁴⁸ Teisėjų kolegijų sudarymas analizuojamas detaliau šios išvados 2.3.1 skirsnyje.

2.2.3. Ne visada teismuose tinkamai formalizuotos nukrypimų nuo Modulio pasiūlyto teisėjų eiliškumo dėl darbo krūvio procedūros.

Antikorupciniu požiūriu svarbus veiksmy, nukrypstant nuo įprastinio tikimybinio bylų skirstymo principo teismuose, atsekamumo užtikrinimas. Teismai pažymėjo, kad, jei Bylų paskirstymo taisyklių nustatytais atvejais yra nukrypstama nuo įprastinio tikimybinio bylų skirstymo principo, šio veiksmo atlikimo teisinis pagrindas ir (ar) priežastis visada pažymima pastabų grafoje, kurią automatiškai sugeneruoja pats LITEKO ir apie tai lieka įrašas teisėjų paskirstymo protokole.

Susipažinus su praktinėmis šių veiksmų atlikimo procedūromis teismuose, taip pat atsitiktine tvarka atrinktais protokolais, nustatyti šie korupcijos rizikos veiksniai:

1. Pasitaiko atveju, kad į LITEKO įvedami duomenys apie teisėjų darbo krūvj ne visada pagrįsti rašytiniais teismo (skyrių) pirmininkų įsakymais (potvarkiais), nevienodai vertinama, kas yra didelis darbo krūvis, nesilaikoma Bylų paskirstymo taisyklėse nustatytų didelio krūvio ribų.

LAT pažymėjo, kad anksčiau kartais buvo taikoma praktika, kai prieš taikant teisėjo atmetimo priežastį dėl darbo krūvio mažinimo nebuvo priimtas Teismo pirmininko ar Teismo skyriaus pirmininko rašytinis įsakymas, kuriuo atitinkamai teisėjo darbo krūvis būtų sumažintas, nurodant tai pagrindžiančias aplinkybes ir sumažinimo apimtį bei trukmę⁴⁹.

2017 metų Lietuvos apeliacinio teismo patikrinimo, kurį atliko LAT, akte⁵⁰ užfiksuota, kad kai kuriais atvejais taikant Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių 22 punktą⁵¹ nebuvo priimti Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko potvarkiai (pvz., Nr. **1A-239-518/2017**). Kitame 2018 metų šio teismo patikrinimo akte⁵² pažymėta, kad netinkamai spręstas teisėjų darbo krūvio tolygumo užtikrinimas: tam tikrais atvejais nebuvo priimti motyvuoti potvarkiai dėl bylų paskyrimo konkrečioms teisėjams. Dėl to negalima nustatyti, kaip atrinktos teisėjams paskirtos bylos, koku būdu nustatytas skirtingų bylų skaičius ir kt.

Susipažinę su teisėjų skyrimo protokolais bylose Nr. **1A-51-197/2018**, Nr. **1A-460-449/2017**, Nr. **1A-461-518/2017** ir Nr. **1A-462-307/2017**, kurių paskirstymas vyko **2017 m. liepos 20 dieną** 10

⁴⁹ Komisijos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. organizacinės veiklos priežiūros plane nurodytai administravimo tikslo įgyvendinimo priemonei Nr. 3.7 įvykdyti 2018 m. balandžio 20 d. išvada.

⁵⁰ 2017 m. birželio 29 d. patikrinimo aktas Nr. V-145.

⁵¹ Siekiant, kad per kalendorinius metus teisėjams būtų paskirtas kuo vienodesnis baudžiamųjų bylų pagal apeliacinius skundus skaičius, atsižvelgiant į teisėjų sumažintą darbo krūvį ir nagrinėjamų bylų sudėtingumą, Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko potvarkiu bylos teisėjams kaip pranešėjams neskiriamos – nurodoma priežastis „Dėl darbo krūvio išlyginimo“, jeigu jie per ne trumpesnę kaip trijų mėnesių laikotarpį gauna 20 procentų ar dar daugiau bylų nei mažiausiai bylų per tą patį laikotarpį gavęs teisėjas.

⁵² 2018 m. liepos 4 d. patikrinimo aktas Nr. V-122.

minučių laikotarpyje (atitinkamai 15:09, 15:18, 15:19; 15:20), atkreipėme dėmesį į nepakankamai išsamiai juose pateiktus įrašus, pagrindžiančius Modulio pasiūlytų teisėjų atmetimus.

Lietuvos apeliacinis teismas pateikė statistinius duomenis apie teisėjų darbo krūvius 2017 metų laikotarpiu, pažymėdamas, kad paminėtais atvejais bylos buvo paskirtos tiems teisėjams, kurie turėjo tuo momentu mažiau bylų. Teismas pateikė statistinius duomenis apie:

1) teisėjų išnagrinėtas apeliacines bylas iki 2017 m. liepos 1 d.,

2) teisėjų bylų likutį 2017 m. liepos 1 d., pažymėdamas, kad dėl darbuotojų atostogų 2017 m. rugpjūčio 1 d. statistiniai duomenys nebuvo parengti;

3) teisėjams priskirtas apeliacines bylas nuo 2017 metų sausio 1 d.,

4) teisėjams priskirtas kitų kategorijų bylas nuo 2017 m. sausio 1 d.

Ivertinus šiuo pateiktus duomenis, nustatyta, kad:

1) *Jokie Lietuvos apeliacinio teismo BBS pirmininko įsakymai dėl šių teisėjų darbo krūvio mažinimo 2017 m. liepos mėnesį priimti nebuvo.*

2) *Paminėti statistiniai duomenys buvo žinomi skirstančiam asmeniui apie teisėjų turimus darbo krūvius liepos 1 d., tuo tarpu skirstymas vyko liepos 20 d. Atmestų teisėjų ir teisėjų, kuriems paskirtos nagrinėti bylos, nagrinėtinų bylų skaičiaus skirtumai nežymūs (1–2 bylų skirtumas), todėl krūvio išlyginimo būtinumas tokiais atvejais yra diskutuotinas.*

Pvz., **1A-460-449/2017** – iš teisėjo skyrimo protokolo matyti, kad byla turėjo būti paskirta pirmajam sąrašė teisėjui A. V., tačiau tiek jam, tiek antrajai sąrašė buvusiai teisėjai L. G. nurodyta atmetimo priežastis „Dėl krūvio išlyginimo“, atsižvelgiant į statistinius duomenis. 2017 m. sausio – birželio mėn. teisėjui A. V. (krūvis sumažintas 50 procentų) paskirtos 9 bylos su indeksu 1A (atitinka **18** bylų krūvį), teisėjai L. G. – **16**.

Atsižvelgus į minėtus statistinius duomenis, bylų skirstymo taisyklių 5 punkto nuostatas apie teisėjų krūvio tolygumą byla paskirta kitam sąrašė pagal eilę nurodytam teisėjui L. Š., kuriam per tą laikotarpį buvo paskirta nagrinėti **15** bylų. Nors, šiuo atveju atmestos teisėjos L. G. liepos 1 d. buvo mažiausias likusių nagrinėti bylų skaičius (7 apeliacinės bylos), tuo tarpu teisėjo L. Š., kuriam buvo paskirta nagrinėti byla, liepos 1 d. apeliacinių bylų likutis buvo 11 bylų.

Kaip matome, skirtumas tarp bylų skaičiaus labai nežymus.

3) *Bylas skirstantis asmuo savo nuožiūra galėjo vertinti statistinius duomenis apie teisėjų darbo krūvį, pvz., ar vertinti statistinius duomenis už 2017 metų I pusmetį, ar už 2016 metus, ar bylų likutį liepos 1 d., gautų bylų skaičių nuo sausio 1 d. ar tik apeliacinių bylų, ar ir kitų kategorijų bylų ir t. t.*

Pvz., Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad **1S-297-495/2017** – dėl LITEKO sistemos veikimo sutrikimų 2017 m. spalio 4 d. byla paskirta nagrinėti rankiniu būdu, atsižvelgiant į parengtus statistinius duomenis. Iš statistinių duomenų matyti, kad teisėjai D. Z. 2017 m. sausio – rugsėjo mėn. buvo paskirta mažiausiai (14) bylų su indeksu 1S. Šiuo atveju jau buvo vertinamas ne apeliacinių bylų, o kitų kategorijų bylų skaičius.

1A-461-518/2017 – iš teisėjo skyrimo protokolo matyti, kad byla turėjo būti paskirta teisėjui A. V., tačiau teisėjams A. V., S. K., A. K. nurodyta atmetimo priežastis „Dėl krūvio išlyginimo“ atsižvelgiant į statistinius duomenis. 2017 m. sausio – birželio mėn. teisėjui S. K. paskirta daugiausia – 18 bylų su indeksu 1A, teisėjui A. V. – 9 (krūvis sumažintas 50 procentų, atitinka 18 bylų krūvį), teisėjui A. K. – 10 (krūvis sumažintas 50 procentų, atitinka 20 bylų krūvį). Atsižvelgus į **2016 m.** statistinius duomenis, bylų skirstymo taisyklių 15 punkto nuostatas apie teisėjų krūvio tolygumą, byla paskirta kitam sąrašė pagal eilę nurodytam teisėjui L. Ž., kuriam per **2017 m. I pusmetį** buvo paskirta 17 apeliacinių bylų. Šiuo atveju buvo vertinami skirtingi laikotarpiai.

4) *Neaiškios nagrinėjamų ir (ar) išnagrinėtų bylų skaičiaus ribos, nuo kurios skirstymą atlikęs asmuo nusprendavo, kad teisėjo krūvis turi būti sumažinamas, o Modulio pasiūlytas teisėjas pranešėjas atmetamas, kokiais atvejais gali būti atmetamas ne 1, o pvz., 2 ar 3 teisėjai iš eilės. Lietuvos apeliacinio teismo Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių 20 p. nustatyta 20 procentų ir daugiau skirtumas su mažiausiai bylų gavusiu teisėju trijų mėnesių laikotarpiu. Pvz., 2017 m. per 6 mėn. (duomenų už 3 mėnesius nepateikta) mažiausiai gavo teisėjas V. R. – 13. Atitinkamai 20 proc. sudaro 2,6 bylos. Reiškia, kad krūvis galėtų būti mažinamas visiems teisėjams, kurie per 6 mėnesius gavo ne mažiau kaip 15 bylų.*

2017 m. liepos mėnesio bylų paskirstymo praktika ir teisėjų atmetimo dėl krūvio išlyginimo gana įvairi, su paminėta bylų skaičiaus riba nelabai susijusi:

	<i>Atmesto(-ų) teisėjo(-ų) krūvis Likutis liepos 1 d. / gautų apeliacinių bylų skaičius per 2017 m. I pusmetį</i>	<i>Paskirto teisėjo pranešėjo krūvis Likutis liepos 1 d. / gautų apeliacinių bylų skaičius per 2017 m. I pusmetį</i>	<i>Kito po paskirto teisėjo krūvis Likutis liepos 1 d. / gautų apeliacinių bylų skaičius per 2017 m. I pusmetį</i>
Nr. 1A-460-449/2017 <u>2017-07-20</u>	A. V. 10 / 18 ⁵³ <u>L. G. 7 / 16</u>	L. Š. 11 / 15	V. B. 13 / 14

⁵³ Kadangi krūvis sumažintas, 50 proc. bylų skaičius padvigubintas.

<u>15:18</u>			
Nr. 1A-461-518/2017 <u>2017-07-20</u>	A. V. 10 / 18 ⁵⁴ S. K. 11 / 18	L. Ž. 13 / 17	V. K. 12 / 16
<u>15:19</u>	A. K. 16 / 20 ⁵⁵		

*Paryškinti skaičiai, viršijantys 20 procentų gautų bylų skaičiaus ribą, tačiau vienu atveju Modulio atrinkti teisėjai atmetami, kitu – ne.

Manytina, kad tam tikra priskirtų bylų riba, kaip teisėjo atmetimo, naudojantis Moduliu, pagrindas, turėtų būti taikoma vienodai visų teisėjų atžvilgiu arba netaikoma apskritai.

5) Krūviai pasikeičia per minutę.

Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. liepos 20 d. 15:09 bylos Nr. 1A-51-197/2018 paskirstymo protokole teisėjo A. B. darbo krūvis vertintinas kaip per didelis, o tą pačią dieną 15:20 bylos Nr. 1A-462-307/2017 paskirstymo protokole jau nebe ir jam paskiriama nagrinėti byla.

Taip pat nustatyta, kad, pvz., nesant rašytinio teismo pirmininko įsakymo Alytaus rajono apylinkės teismo teisėjo skyrimo protokoluose bylose Nr.: 2-634-979/2016 ir Nr. 2-636-543/2016, darbo krūvis pasikeitė per minutę: 2016 m. sausio 14 d. 17:23:46 byla paskiriama, o 17:24:59 jau nurodoma, kad siekiant sulyginti darbo krūvius, byla neskiriama. Alytaus apylinkės teismas paaiškino, kad toks sprendimas buvo priimtas, siekiant sulyginti teisėjos darbo krūvį, atsižvelgiant į teisėjos suplanuotas ilgalaikes atostogas ir vadovaujantis Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių 24 punktu. Kita vertus, tikėtina, kad šios aplinkybės paaiškėjo ne antrosios bylos skirstymo momentu.

Vertintina, kad nesant aiškiai apibrėžtos „didelio krūvio“ ribos ir (ar) statistinių duomenų apie teisėjams priskirtas, nagrinėtas ir (ar) išnagrinėtas bylas per tam tikrus laikotarpius apskaičiavimo procedūrų, taip pat nesilaikant teismuose nustatytų pirmiau paminėtų krūvio ribų ir procedūrų, galima *rizika nepagrįstai atmesti Modulio pasiūlytus teisėjus bylos paskirstymo metu, argumentuojant tokį atmetimą krūvio išlyginimo tikslais.* Ši rizika sietina su galimybe subjektyviai parinkti teisėją pranešėją, ypač teismuose, kuriuose dirbančių teisėjų skaičius nedidelis. Pvz., Lietuvos apeliacinio teismo BBS taikoma bylų paskirstymo teisėjams praktika šiuo aspektu vertintina kaip rizikinga.

Kaip geroji praktika paminėtinos LVAT teisėjų darbo krūvio vertinimo ir įforminimo procedūros. LVAT bylas skirstantis asmuo periodiškai peržiūri realų teisėjų darbo krūvį, surašo motyvuotus tarnybinius pranešimus teismo pirmininkui, kurie yra registruojami bendra teisme taikoma

⁵⁴ Kadangi krūvis sumažintas, 50 proc. bylų skaičius padvigubintas.

⁵⁵ Kadangi krūvis sumažintas, 50 proc. bylų skaičius padvigubintas.

dokumentų registravimo tvarka. Šių motyvuotų tarnybinių pranešimų pagrindu yra priimami LVAT pirmininko įsakymai dėl krūvio sumažinimo ir (ar) bylų perskirstymo kitiems teisėjams. Konkrečių bylų perskirstymas taip pat fiksuojamas tarnybiniuose pranešimuose, kurie taip pat yra registruojami bendra tvarka. LAT BBS teisėjų turimo darbo krūvio apskaičiavimo tvarka, krūvio ribos yra aiškiai apibrėžtos, įtvirtintos LAT pirmininko ir BB skyriaus pirmininko įsakymuose, kuriais vadovaujantis vykdomas bylų skirstymo procesas. Pvz., LAT BBS vyr. patarėjas yra parengęs teisėjų darbo krūvio apskaičiavimo lentelės formą, su reikalingomis skaičiavimą palengvinančiomis formulėmis Excel formatu. Ši forma el. paštu suderinama su BBS pirmininku. Prireikus parengiami reikalingi šių formų papildymai, pvz., naujam teisėjui, pradėjus darbą LAT BBS, ar pradėjus taikyti arba panaikinus bendrąjį teisėjo krūvio mažinimą, nustatomą teismo pirmininko įsakymais procentais. Šie pakeitimai ir papildymai taip pat derinami el. paštu su BBS pirmininku. Šias lenteles pildo, naujus duomenis apie paskirtas bylas įveda ir taip apskaičiuotą po kiekvieno skirstymo susidariusį tikrąjį bendrą visų bylų ir bylų pagal sudėtingumą teisėjo darbo krūvį siunčia el. paštu BBS pirmininkui bei vyr. patarėjui bylas LITEKO skirstantis asmuo (BBS Teismo administracijos sekretorius), kuris, be to, atspausdinęs patvirtina visas naujas sudarytas lenteles, sega į teisėjų darbo krūvių aplanką, saugomą skyriuje. Minėtais būdais apskaičiuojant teisėjų darbo krūvį LAT BBS siekiama užtikrinti kontrolę ir atsekamumą.

2. Atmetant teisėją dėl maksimalaus jam(-ai) paskirtų tam tikro sudėtingumo bylų skaičiaus ir (ar) paskirtų jam(-ai) per tam tikrą laikotarpį, nenurodomi Bylų numeriai ir (ar) jų paskyrimo datos. Taip pat iš protokolo neįmanoma suprasti, kuriai dienai ir kokia anksčiau gauta byla jau buvo paskirta nagrinėti teisėjui, kai jis atmetamas šiuo pagrindu.

Informacija apie bylų, paskirtų teisėjui per tam tikrą laikotarpį, sudėtingumą ir skaičių, paprastai žymima ranka ir kaupiama popieriniuose dokumentuose pas bylas skirstantį asmenį, šie dokumentai paprastai neįtraukiami į teismo (skyriaus) bylų nomenklatūrą. Pastebėtina, kad šiuo atveju priežasčių, kodėl byla buvo ar nebuvo skirta konkrečiam teisėjui, atsekamumas daugiausia priklauso nuo bylų skirstančio asmens dalykinių ir asmeninių savybių, o tai vertintina kaip papildomas rizikos veiksnys.

Teisėjui paskirtų bylų skaičius gali būti patikrintas analizuojant LITEKO duomenis, pvz., galima įvertinti, ar tikrai per tam tikrą laikotarpį konkrečiam teisėjui buvo paskirtas tam tikras skaičius bylų. Tokio įvertinimo efektyvumui būtinas nuoseklus ir kaip įmanoma išsamesnis duomenų į LITEKO įvedimas, pvz., konkrečių bylų Nr. įrašymas nurodant Modulio pasiūlyto teisėjo atmetimo pagrindą.

Modulis neatsižvelgia į bylą sudėtingumą automatizuotai parenkant teisėją pranešėją. Teismuose, kuriuose taikomas bylą skirstymas pagal jų sudėtingumą, pvz., LAT, LVAT, Modulio atliktos automatizuotos teisėjo pranešėjo atrankos rezultatai keičiami itin dažnai, tai sudaro galimybes subjektyviai parinkti teisėją iš Modulio sugeneruoto teisėjų sąrašo. LITEKO nesuteikia patogios nuolatinės prieigos prie minėtų duomenų.

Analizuodami teisėjų skyrimo protokolus atkreipėme dėmesį į kai kurių teismų abstrakčiai formuluojamas teisėjo atmetimo priežastis dėl jo užimtumo tam tikrą posėdžio dieną.

Pažymėtina, kad įvertinti posėdžių planavimo eigos LITEKO duomenimis neįmanoma: galima tik nustatyti bylą, paskirtą tam tikram teisėjui per tam tikrą laikotarpį, skaičių, pvz., Modulio pasiūlytas teisėjas gali būti atmestas dėl šios priežasties ir byla paskirta kitam teisėjui, tačiau tą dieną atmetam teisėjui vėliau gali būti paskirta nagrinėti kita byla, kad formaliai atitiktų bendrą tą dieną teisėjams priskirtų bylą skaičių. Ši rizika sietina su galimybe nepagrįstai atmesti Modulio pasiūlytą teisėją pranešėją.

Pvz., teisėjo skyrimo protokoluose bylose Nr. **1A-460-449/2017** ir Nr. **1A-461-518/2017**, paskirstytose per 1 minutę, teisėjas A. B. atmetamas, nurodant, kad „jau paskirta šiai dienai nagrinėti anksčiau gauta byla“, tačiau dar po vienos minutės byloje Nr. **1A-462-307/2017** šis teisėjas jau paskiriamas pranešėju. Iš minėtų viešai prieinamų protokolų neįmanoma suprasti, kurių dienų posėdžiams buvo skirstomos bylos, kokia anksčiau gauta byla jau buvo paskirta šiam teisėjui. Lietuvos apeliacinis teismas patikslino, kad pirmais dviem atvejais posėdžių diena buvo ta pati – rugsėjo 21 d., o paskutiniu atveju skirstymas vyko rugsėjo 27 d. posėdžiui.

Ypač rizikingu laikomas Modulio atrinktų teisėjų pranešėjų atmetimas šiuo pagrindu tais atvejais, kai posėdžių laiką planuoja patys teismai, pvz. baudžiamosiose bylose, gautose iš kasacinės instancijos⁵⁶, apeliacinės ir kasacinės instancijų civilinėse bylose.

Teisėjo užimtumo pagrįstumui įvertinti reikalinga išsamesnė LITEKO duomenų analizė. Vien iš abstrakčių įrašų protokole to padaryti neįmanoma.

Pvz., Iš LITEKO duomenų ir teisėjo skyrimo protokolo matyti, kad 2017 m. birželio 5 d. teisėjai E. V. paskirta baudžiamoji byla Nr. **1A-407-165/2017**, kuri Lietuvos apeliaciniame teisme gauta 2017 m. birželio 2 d. Šioje byloje pirmosios instancijos teismas teismo posėdį paskyrė **2017 m.**

---

⁵⁶ Pirmosios instancijos teismas išsiųsdamas bylą nagrinėti apeliacine tvarka įvykdo Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 317 ir 319 straipsnių reikalavimus, tai yra išsiunčia pranešimus apie paduotus skundus bei teisę su jais susipažinti ir pateikti atsiliepimus, apie bylos su gautu apeliaciniu skundu išsiuntimą bei pranešimus apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką.

rugsėjo 6 d. 8 val. 30 min. Baudžiamoji byla Nr. **1A-411-483/2017** Lietuvos apeliaciniame teisme gauta 2017 m. birželio 12 d. Šioje byloje pirmosios instancijos teismas paskyrė teismo posėdį **2017 m. rugsėjo 6 d. 9 val. 30 min.**

Iš LITEKO duomenų ir teisėjo skyrimo protokolo matyti, kad teisėjui A. K. 2017 m. gruodžio 28 d. paskirta baudžiamoji byla Nr. **1A-175-453/2018**. Šioje byloje pirmosios instancijos teismas posėdį numatė **2018 m. vasario 8 d. 9 val. 30 min.** Todėl skirstant bylą Nr. **1A-185-518/2018** šis teisėjas buvo atmetas, kadangi šioje byloje pirmosios instancijos teismas posėdį taip pat numatė **2018 m. vasario 8 d. 10 val. 30 min.**

Analizuojant kituose teismuose taikomą praktiką paskirstant apeliacinės instancijos baudžiamąsias bylas, nustatyta, pvz., VAT BBS Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių 37.7 papunktyje nustatyta, kad pranešėju teisėjas paprastai paskiriamas nagrinėti bylą ne dažniau nei kas valandą. Tokia praktika užtikrina sklandų apeliacinę tvarką dėl pirmos instancijos teismų nuosprendžių (nutarčių) nagrinėjamų bylų, kuriose teismo posėdžių datas skiria pirmos instancijos teismas, nagrinėjimo grafiką.

Modulio įdiegimo tikslas buvo – kuo labiau sumažinti žmogiškojo veiksnio įtaką galutiniam sprendimui. Todėl manytina, kad teismų darbuotojų tiesioginis įsikišimas į vienintelį šiuo metu automatizuotai atliekamą bylų paskirstymo veiksmą turėtų būti mažinamas. Atitinkamai laikomės nuomonės, kad teisėjo atmetimas dėl jo užimtumo kitu tos dienos laiku (pvz., prieš ar po valandos nuo pirmos instancijos teismo paskirto posėdžio laiko), neturėtų būti laikomas pagrįsta jo atmetimo priežastimi.

Kai kuriuose teismuose, kuriuose veikia nuolatinės kolegijos, siekiant užtikrinti jų pastovumą, bylos gali būti neskiriamos ne tik, kai Modulio pasiūlytam paskirti nagrinėti bylą teisėjui jau anksčiau buvo paskirta byla, bet ir kai byla tam tikrai dienai (tam tikrai valandai) jau buvo paskirta kitam nuolatinės teisėjų kolegijos, į kurią yra įtrauktas Modulio pasiūlytas pranešėjas, nariui. Nustatėme, kad tokiais atvejais protokoluose nežymima dėl kokių konkrečių priežasčių negali būti paskiriama byla Modulio pasiūlytam teisėjui pranešėjui.

Paminėta teismų taikoma praktika nurodo į egzistuojantį LITEKO skubaus tobulinimo poreikį ir į žmogiškojo veiksnio galimą įtaką bylų skirstymo procesui teismuose.

Teismai pažymėjo, kad dar iki 2018 metų ne kartą kreipėsi į NTA darbo tvarka skatinant NTA rasti galimybes kuo greičiau spręsti šias problemas, kurias išsprendus būtų maksimaliai sumažinta žmogiškojo veiksnio įtaka skirstymo procesui. Pažymėtina, kad šiuo metu NTA įgyvendinamas ES

struktūrinių fondų lėšomis finansuojamas projektas, tačiau visų esamų problemų jis neišspręs, pvz., LAT poreikių pritaikant Modulį LAT specifikai kol kas nesprenė⁵⁷.

PASIŪLYMAI TEISMAMS:

1. Formalizuoti teisėjų darbo krūvio apskaičiavimo procedūras, dokumentuoti, įtraukti į bylų nomenklatūrą.

2. Užtikrinti, kad Modulio automatizuotu būdu atrinktų teisėjų pranešėjų atmetimo pagrindai visada būtų pagrįsti rašytiniais teismo (skyrių) pirmininko įsakymais (potvarkiais), kuriuose būtų nurodomi konkretūs duomenys apie jo atmetimo priežastis.

3. Skirstant apeliacinės ir kasacinės instancijos bylas skirstymo protokole formuluojamoje priežastyje nurodyti net tik atitinkamą Bylų paskirstymo taisyklių punktą, bet ir konkrečias bylas, kurios jau buvo paskirtos teisėjui per tam tikrą laikotarpį ir dėl to jam per tą bylų skirstymą nebegali būti skiriama daugiau bylų.

4. Lietuvos apeliaciniam teismui:

4.1. tikslinti Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių 15, 17 punktus, konkretizuoti bylas paskirstančio asmens diskreciją tvirtinti ar netvirtinti Modulio pasiūlytą teisėją pranešėją, taip pat apsvarstyti galimybę nustatyti, kad pranešėju teisėjas gali būti paskiriamas nagrinėti baudžiamąją bylą ne dažniau nei kas valandą.

4.2. užtikrinti Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių 22 punkto nuostatos tinkamą laikymąsi, paskirstant bylas teisėjams: kiekvienas bylos neskyrimo teisėjui dėl darbo krūvio išlyginimo atvejis turi būti įforminamas teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko potvarkiu, priimamu, kai realus teisėjo darbo krūvis viršija šio teismo bylų paskirstymo taisyklėse nustatytą krūvio ribą.

2.3. KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI SUDARANT TEISĖJŲ KOLEGIJAS TEISMUOSE IR ATRANKOS TEISĖJŲ KOLEGIJAS LAT

2.3.1. Teisėjų kolegijų sudėčių generavimas LITEKO naudojant Modulį yra nuspėjamas.

Susipažinus su Modulio funkcijos „Generuoti kolegijas“ funkcionalumu, nustatyta, kad generuoti kolegijas Modulio pagalba galima neribotą kartų skaičių: kiekvienu paskesnio generavimo atveju Modulis tiesiog perkelia teisėjų pavardes viena eilute žemyn, teisėjų eiliškumas visada išlieka tas pats (jis sudarytas pagal teisėjų kodus). Šis kolegijų generavimo principas plačiai žinomas daugelio teismų darbuotojams, todėl negali būti vertinamas kaip visiškai nuspėjamas, atsitiktinis būdas.

---

⁵⁷ LAT 2019-05-02 raštas Nr. (1.14)-5T-159.

Įvertinus, kad kai kuriuose teismuose sudaromos nuolatinės⁵⁸ kolegijos, pvz., 1 metams⁵⁹, teisėjų narių kaita kolegijose kelerių metų laikotarpiu nežymi. LAT ir Lietuvos apeliaciniame teisme, naudojantis Modulio funkcija „Generuoti kolegijas“ sistema atsitiktinai sugeneruoja kolegijas, teisėjų eiliškumas pakeičiamas.

Pažymėtina, kad Modulis kiekvienai kolegijų generavimo versijai automatizuotai suteikia eilės Nr., todėl manytina, kad teisėjų kolegijų sudarymo procedūros skaidrumui užtikrinti potvarkiuose dėl kolegijų sudarymo turi būti nurodomas kolegijos pergeneravimo versijos Nr., o pati Modulio sugeneruota versija turėtų būti pridedama prie atitinkamo potvarkio kaip priedas. Pvz., tokia praktika jau taikoma Lietuvos apeliacinio teismo CBS. VAT CBS kaip potvarkio dėl kolegijų sudarymo priedas pridedamas LITEKO bylų skirstymo modulio kolegijų redaktoriaus sudarytų kolegijų sąrašas, kuriame užfiksuota kolegijų sąrašo versija. Lietuvos apeliacinio teismo CBS, KAT CBS pirmininkų potvarkiais tvirtinant kolegijų sąrašą visada nurodomas kolegijų generavimo versijos Nr. Ši praktika užtikrina versijų generavimo istorijos atsekamumą.

Antikorupcinio požiūriu jautria laikytina jau sudarytos kolegijos nario, dėl objektyvių priežasčių negalinčio dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos, pakeitimo procedūra.

Atkreipėme dėmesį, kad net ir papildomai rankiniu būdu suvedus duomenis, turinčius reikšmės bylos paskirstymo rezultatui (pvz., teisėjų kasmetinės atostogos, komandiruotės, dalyvavimas nagrinėjant bylas ankstesnės instancijos teismuose ir kt.), į sistemą, Modulis galėtų pasiūlyti dėl objektyvių priežasčių negalintį dalyvauti kolegijos veikloje ir (ar) nagrinėti konkrečios bylos teisėją įtraukti į kolegiją, generuodamas galimų kolegijų sudėtis, kadangi pagal esamas technines galimybes Modulis įvertina į sistemą suvestas atmetimo priežastis tik pasiūlydamas skirti teisėją pranešėją, bet neįvertina šių aplinkybių, siūlydamas įtraukti kitus teisėjus į kolegijas. Atitinkamai tokiais atvejais vėl būtų reikalingas bylas skirstančio asmens įsikišimas pakeičiant Modulio sugeneruotų kolegijų sudėtis.

Pvz., LAT nurodė, kad LITEKO nėra techninių galimybių automatizuotu būdu pakeisti kolegijos narį ne pranešėją, atsižvelgiant į tai, toks teisėjas keičiamas ne automatizuotu būdu. LAT BBS tokiais atvejais teisėjai paskiriami iš eilės abėcėlės tvarka, atsižvelgiama į krūvį-kartų skaičių paskiriant į kolegijas, siekiant užtikrinti, kaip įmanoma vienesnį teisėjų darbo krūvį⁶⁰.

---

⁵⁸ Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše, patvirtintame Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo patvirtinimo“, nustatyta, kad teismuose gali būti sudaromos nuolatinės ir teisėjų kolegijos konkrečiai bylai išnagrinėti.

⁵⁹ Pvz., Lietuvos apeliacinio teismo BBS, VAT.

⁶⁰ Bylų skirstymo taisyklių 4, 44 punktai.

Lietuvos apeliacinio teismo CBS teisėjų kolegijos narių ne pranešėjų keitimas atliekamas pagal teisėjų kodų sąrašus (kodai sąrašuose rikiuojami didėjimo tvarka)⁶¹.

Kai kuriuose teismuose nenustatyti aiškūs teisėjų kolegijos narių ne pranešėjų keitimo kriterijai, tokiais atvejais taisyklėse nustatoma, kad šį klausimą sprendžia teismo (skyriaus) pirmininkas, pvz., LAT CBS, Alytaus rajono teisme. Atitinkamo teisėjo parinkimas konkrečiu atveju yra diskrecinis LAT CBS pirmininko sprendimas, pagrįstas objektyviais, praktiniais aspektais pagrįstais kriterijais. Svarbiausias kriterijus – eiliškumas, t. y. teisėjai *paprastai* įtraukiami paeiliui laikantis jų pavardžių eiliškumo kriterijaus, nors galimi tam tikri nukrypimo nuo tokio eiliškumo atvejai, pvz.:

- Į kolegijas teisėjai įtraukiami, atsižvelgiant į jų specializacijas.
- Į teisėjų kolegijas teisėju ne pranešėju netraukiamas LAT pirmininkas, jei atitinkamą posėdžio dieną jis nenagrinėja bylų kaip teisėjas pranešėjas.
- Į teisėjų kolegijas netraukiami (nors *de jure* tokio draudimo nėra) veikiančios teisėjų atrankos kolegijų nariai.

Diskrecijos priimant tam tikrus sprendimus mažinimas ir aiškių sprendimo priėmimo kriterijų nustatymas yra plačiai paplitę metodai procedūros skaidrumui užtikrinti, pvz., skaidrumo užtikrinimo aspektu teigiamai vertintina praktika, kai teisėjas kolegijos narys (ne pranešėjas), dėl tam tikrų objektyvių priežasčių negalintis dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti tam tikros bylos, pakeičiamas kitu iš eilės bylos paskirstymo protokole esančiu teisėju. Toks kolegijos nario ne pranešėjo pakeitimo principas užtikrina procedūros viešumą ir kolegijų sudarymo atsitiktinumą ir šiuo metu jau taikomas KAT.

PASIŪLYMAS TEISĖJŲ TARYBAI:

1. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše reglamentuoti teisėjų kolegijos nario (ne pranešėjo) pakeitimo tvarką, kai jis (ji) dėl objektyvių priežasčių negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos (pvz., numatyti, kad teisėjas pakeičiamas kitu iš eilės bylos paskirstymo protokole esančiu teisėju arba pagal teisėjų kodus arba kitus aiškius atrankos kriterijus).

PASIŪLYMAI TEISMAMS:

1. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėse reglamentuoti teisėjo ne pranešėjo pakeitimo kitu teisėju kriterijus, mažinant sprendimą priimančių asmenų diskreciją.

---

⁶¹ Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Lietuvos apeliaciniame teisme taisyklių 39 p.

2. Pakeičiant kolegijos narį sistemoje keitimą pagrįsti objektyviomis priežastimis, įrodančiomis tokio pakeitimo pagrįstumą.

3. Jei bylas skirstantis asmuo netvirtina Modulio parinkto teisėjo, siekiant užtikrinti nuolatinį kolegijų sudėties stabilumą, kai bylos negali nagrinėti bent vienas iš teisėjo pranešėjo kolegijos narių, nurodyti, kuris nuolatinės kolegijų narių ir dėl kokių priežasčių negali nagrinėti bylos ir dėl to byla turi būti skiriama kitai kolegijai⁶².

4. Įsakymuose, nutartyse dėl teisėjų kolegijų sudarymo nurodyti kolegijų generavimo versijos Nr., kuri būtų pridėta kaip priedas.

PASIŪLYMAI NTA:

1. Tobulinti LITEKO Modulio funkcijos „Generuoti kolegijas“ funkcionalumą, siekiant užtikrinti teisėjų kolegijų sudarymo atsitiktinumą ir užtikrinti, kad:

1.1. kolegijų generavimo procedūros nebūtų nuspėjamos visuose teismuose;

1.2. generuojant kolegijas Modulis automatizuotai įvertintų aplinkybes, dėl kurių teisėjas negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos.

2. Parengti Modulio naudotojo vadovą.

2.3.2. Modulis nepritaikytas kasaciniam procesui: LAT atrankos kolegijų sudarymas vykdomas veikiau rankiniu nei automatizuotu būdu.

LAT pirmininko 2018 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-26 patvirtinus Atrankos kolegijų sudarymo taisykles, atrankos kolegijos pradėtos sudaryti automatizuotu būdu, naudojantis Moduliu. Iki šio įsakymo įsigaliojimo atrankos kolegijos buvo sudaromos LAT skyrių pirmininkų vienasmeniškai. Antikorupciniu požiūriu šis pokytis vertintinas teigiamai.

Nors Atrankos kolegijų sudarymo taisyklėse nustatyta, kad atrankos kolegija yra sudaroma automatizuotu būdu, naudojantis Moduliu, susipažinus su šios procedūros praktinio įgyvendinimo tvarka, nustatyta, kad didžioji dalis veiksmų sudarant atrankos kolegijas atliekama rankiniu būdu. Modulis sugeneruoja galimas atrankos kolegijų preliminarias sudėtis, kurios, vadovaujantis Atrankos kolegijų sudarymo taisyklėmis, gali būti keičiamos.

Modulio sugeneruotos preliminarios atrankos kolegijų sudėtys koreguojamos rankiniu būdu bylas skirstančio asmens, atsižvelgiant į objektyvias Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 6 p.

---

⁶² Kai kurie teismai, kuriuose sudaromos nuolatinės teisėjų kolegijos, savo Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėse yra nustatę, kad, jei bylas skirstantis asmuo gali netvirtinti Modulio parinkto teisėjo, siekdamas užtikrinti nuolatinį kolegijų sudėties stabilumą, kai bylos negali nagrinėti bent vienas iš teisėjo pranešėjo kolegijos narių, pvz., Lietuvos apeliacinio teismo taisyklių 15 p.

nustatytas aplinkybes⁶³, nes prieš pasiūlydamas galimas atrankos kolegijų sudėtis Modulis šių aplinkybių automatizuotu būdu neįvertina. Modulio jau sugeneruotojoje versijoje (atspausdintame lape) yra pažymima, kurie teisėjai neturi būti skiriami tą mėnesį į atrankos kolegiją ir dėl kokių priežasčių, tačiau šie žymėjimai LITEKO negali būti išsaugomi dėl ribotų techninių galimybių. Siūlomos sudaryti atrankos kolegijos sudėtis sudaroma iš kitų teisėjų, kurie atitinkamą mėnesį gali dalyvauti atrankos kolegijos veikloje. Sudarant atrankos kolegijas CBS sugeneruotas sąrašas nekeičiamas; iš sąrašo braukiami teisėjai, kurie pagal taisykles neskirtini į kolegiją; konkreti atitinkamo mėnesio kolegija sudaroma iš pirmų 3 teisėjų, neatitinkančių atmetimo pagrindų, t. y. galinčių tą mėnesį nagrinėti kasacinių skundų priimtinumą.

Kiekvienai atrankos kolegijos generavimo versijai, taip pat kaip ir teisėjų kolegijų sudarymo atveju, Modulyje suteikiamas tam tikras eilės Nr. Manytina, kad, siekiant užtikrinti šios Modulio funkcijos naudojimo istorijos ir prie sistemos prisijungusių asmenų veiksmų atsekamumą, versijos generavimo Nr. turėtų būti fiksuojamas nutartyse dėl atrankos kolegijų sudarymo, kartu prie nutarčių (pvz., kaip priedus) saugant Modulio sugeneruotų preliminarių kolegijų sudėčių versijas.

Susipažinus su LAT taikomomis praktinėmis procedūromis, nustatyta, kad dokumentai, kuriuose užfiksuota Modulio sugeneruota kolegijų sudėčių versija, taip pat užfiksuotos į atrankos kolegijas Modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys, LAT BBS yra saugomi kartu su LAT nutarčių dėl atitinkamos Atrankos kolegijos sudarymo kopijomis⁶⁴. LAT nutartyse dėl atrankos kolegijos sudarymo Modulio sugeneruotos kolegijų sudėčių versijos Nr. nebuvo pažymimas.

Paminėti dokumentai LAT CBS susistemintai nėra saugomi, LAT nutartyse dėl atrankos kolegijos sudarymo Modulio sugeneruotos kolegijų sudėčių versijos Nr. taip pat nebuvo pažymimas.

Atrankos kolegijų sudarymo taisyklėse nustatyta, kad dėl ligos, iš anksto neplanuotos komandiruotės ar kitų svarbių priežasčių į atrankos kolegiją paskirtas teisėjas pakeičiamas kitu galinčiu dirbti atrankos kolegijoje teisėju pagal tam kalendoriniam mėnesiui Modulio pasiūlytą teisėjų sąrašą. Susipažinę su LAT nutartimis dėl atrankos kolegijų pakeitimo, nustatėme, kad teisėjų, paskirtų į atrankos kolegijas, pakeitimai buvo susiję su teisėjų vykimu į tarnybinės komandiruotes arba teisėjų

---

⁶³ 6. Į atrankos kolegiją paprastai neskiriami:

- 6.1. Teismo pirmininkas ir Teismo skyrių pirmininkas;
- 6.2. teisėjas, jei nuo kalendorinio mėnesio, kuriame jis dirbo atrankoje, pabaigos nepraėjo daugiau kaip du mėnesiai;
- 6.3. teisėjas, jei iš anksto žinoma, kad dėl atostogų, komandiruotės ar kito užimtumo, jis daugiau kaip 2 darbo dienas atitinkamą mėnesį negalės dirbti;
- 6.4. teisėjas, jei tais kalendoriniais metais teisme yra teisėjų, kurie į atrankos kolegiją vienam kalendoriniam mėnesiui buvo skirti mažiau kartų.

⁶⁴ Ranka daromi įrašai prie kiekvieno teisėjo pavardės, dokumentai saugomi skyriuje pas bylas skirstantį asmenį.

kasmetinių atostogų laikotarpiais⁶⁵. Antikorupciniu požiūriu svarbu aiškiai apibrėžti ne tik negalinčio dalyvauti atrankos kolegijos nario pakeitimo priežastis, bet ir kito, vietoj jo į atrankos kolegiją paskiriamo, teisėjo parinkimo kriterijus. Pvz., LAT CBS pažymėjo, kad anksčiau skubiais atvejais, kai buvo pakeisti jau sudarytų atrankos kolegijos nariai, buvo atsižvelgiama į teisėjų užimtumą, tačiau nesant formalizuotos procedūros objektyviai įvertinti konkretaus teisėjo paskyrimo į tam tikrą atrankos kolegiją pagrindimą analizuojamuoju laikotarpiu neįmanoma.

Siekiant užtikrinti LAT BBS teisėjų darbo tolygumą, LAT BBS fiksuojami visi atvejai, kai jau sudarytų atrankos kolegijų nariai buvo pakeisti kitais teisėjais, taip pat nurodomos priežastys, kodėl vietoj jų buvo paskirtas būtent kitas teisėjas⁶⁶.

Antikorupciniu požiūriu siūlytina tikslinti Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 10 punktą dėl jo neapibrėžtumo (abstraktumo): šiuo metu nustatyta, kad išskirtiniais atvejais LAT pirmininkas arba LAT skyriaus pirmininkas gali motyvuotai nukrypti nuo šių taisyklių, jei tai būtina siekiant užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą ar dėl kitų svarbių priežasčių

Atrankos kolegijų sudarymo LAT taisyklėse nustatyta, kad atrankos kolegija sudaroma vienam kalendoriniam mėnesiui ir turi būti paskirta likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms iki atitinkamo kalendorinio mėnesio pradžios. Nutartis dėl atrankos kolegijos sudarymo skelbiama LAT interneto tinklalapyje ne vėliau kaip kitą darbo dieną po jos priėmimo.

Susipažinę su 2017–2019 metais LAT paskelbtomis nutartimis dėl atrankos kolegijų sudarymo⁶⁷, atkreipėme dėmesį, kad pakankamai dažnai buvo taikoma praktika iš anksto sudaryti atrankos kolegijas, tai yra sudaryti atrankos kolegijas ne tik ateinančiam mėnesiui, tačiau dar 2–3 mėnesiams į priekį, pvz., LAT BBS trijų teisėjų atrankos kolegijos 2018 metų birželio, liepos ir rugpjūčio mėnesiams buvo sudarytos 2018 m. gegužės mėnesį. LAT BBS pažymėjo, kad toks išankstinis sudarymas reikalingas praktiniam tolimesnio nenutrūkstamo darbo vykdymui užtikrinti. LAT BBS 05, 06 mėnesiais bylos skirstomos 09, 10 mėnesiams, todėl būtina sudaryti atrankos kolegijas vasarai ir dviem rudens mėnesiams į priekį. Nesudarius, neįmanoma įgyvendinti Skirstymo taisyklių 26 punkto, t. y. paskirstyti bylų, tuo pačiu neskirti bylų atrankoje dirbantiems teisėjams. Atrankos kolegijų suformavimas glaudžiai susijęs su bylų paskirstymu, nes tik suformavus atrankos kolegiją, galima paskirti bylas. LAT CBS trijų teisėjų atrankos kolegija 2019 metų sausio mėnesiui buvo sudaryta 2018 m. lapkričio mėnesį. Antikorupciniu požiūriu jautriu laikytinas ne tiek atrankos

---

⁶⁵ Pvz., LAT 2017-05-16, 2017-06-06 nutartys.

⁶⁶ LAT BBS supažindino su dokumentacija, kuri yra vedama skyriuje, tačiau neįtraukta į bylų nomenklatūrą.

⁶⁷ Prieiga internete: <https://www.lat.lt/teismo-lankytojams/teiseju-atrankos-kolegijos/83>.

komisijos sudarymo momentas, kiek šios kolegijos sudėties paviešinimo momentas. Manytina, kad išankstinis atrankos kolegijų paviešinimas galėtų nepakankamai užtikrinti atsitiktinumo ir skaidrumo principų įgyvendinimą atrankos kolegijų veikloje. Šiuo metu formuojama kitokia praktika, kai LAT nutartys dėl atrankos kolegijų sudarymo LAT interneto svetainėje skelbiamos likus šešioms darbo dienoms prieš atitinkamą kalendorinį mėnesį.

PASIŪLYMAI LAT:

1. LAT CBS ir BBS įtraukti į bylų nomenklatūrą dokumentus, kuriuose užfiksuota Modulio sugeneruota kolegijų versija, taip pat pažymėtos į atrankos kolegijas Modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys.

2. LAT nutarčių preambulėje dėl atrankos kolegijų sudarymo nurodyti Modulio sugeneruotos versijos eilės numerį.

3. Dokumentuoti jau sudarytų atrankos kolegijų narių pakeitimo kitais teisėjais atvejus, įtraukti atitinkamus dokumentus į LAT skyrių bylų nomenklatūrą.

4. Apsvarstyti galimybę detalizuoti Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 10 punktą.

5. Atrankos kolegijų sudarymo taisyklėse nustatyti, kad kasacinių skundų atrankos kolegijų sudėtis skelbiama likus ne daugiau kaip šešioms dienoms iki atitinkamos kolegijos veiklos pradžios, ne daugiau kaip vieno mėnesio laikui (vienam mėnesiui į priekį)⁶⁸.

PASIŪLYMAS NTA:

1. Tobulinti LITEKO Modulio funkcijos „Generuoti kolegijas“ funkcionalumą, atsižvelgiant į LAT poreikius.

---

⁶⁸ Detaliau šis klausimas buvo nagrinėjamas LAT pirmininko sudarytoje darbo grupėje 2019 m. gegužės 13 d., kuri analizavo kasacinių skundų atrankos procedūras, informacija pateikta LAT 2019-05-22 raštu Nr. 1.14-5T-186.

3. MOTYVUOTOS IŠVADOS

3.1. Išanalizavus teismų veiklą organizuojant bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūras ir atliekant šių procedūrų kontrolę, nustatyta, kad egzistuoja korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių⁶⁹:

3.1.1. Didžioji dalis veiksnių bylų paskirstymo procese atliekama rankiniu būdu. Ne visuose teismuose užtikrintas antikorupciniu požiūriu tinkamas funkcijų atskyrimas paskirstant bylas teisėjams.

3.1.1.1. Koreguojant pirminius duomenis teisėjas(-ai) gali būti pašalinami tam tikram laikotarpiui iš teisėjų sąrašo, kurį Modulis vertina automatizuotai atrinkdamas teisėją pranešėją. Tokiais atvejais Modulis, automatizuotai atrinkdamas teisėją pranešėją, neįtraukia teisėjų, kurių pirminiai duomenys buvo įvesti ar atitinkamai pakoreguoti, į bendrą teisėjų, kurie gali būti paskirti nagrinėti konkrečią bylą, sąrašą. Tokiu būdu teisėjas gali būti pašalintas iš konkrečios bylos paskirstymo proceso.

Pažymėtina, kad Modulis automatizuotai parenka teisėją pranešėją, atsižvelgdamas į duomenų, suvestų į sistemą, didelį kiekį: apie teisme nustatytas teisėjų specializacijas, teisėjui priskirtus nagrinėjamų bylų tipus, objektyvias priežastis, dėl kurių teisėjas negali nagrinėti konkrečios bylos, teisėjų ne darbo laikotarpius ir t. t., todėl darytina išvada, kad pirminių duomenų įvedimas turi lemiamą įtaką bylų skirstymo galutiniams rezultatams.

3.1.1.2. Vienintelis bylų paskirstymo procedūros veiksmas atliekamas automatizuotu būdu: atsitiktine tvarka yra sudaroma teisėjų, galinčių nagrinėti bylą, eilė ir suformuojamas preliminarus protokolas.

Kiti šios procedūros žingsniai, tai yra duomenų, reikalingų byloms paskirstyti, įvedimas ir koregavimas, taip pat galimybė atmesti Modulio pasiūlytus teisėjus arba paskirti konkretų teisėją, šiuo metu teismuose atliekami rankiniu būdu.

Modulio techninės galimybės leidžia paskirti bylą neatlikus visų bylos paskirstymui svarbių ir būtinų duomenų koregavimo arba atlikus perteklinius: veikimas nėra pagrįstas žingsnio principu, kai neatlikus vieno iš privalomųjų žingsnių automatiškai neleidžiama būtų atlikti kito, užtikrinant galimybę grįžti prie ankstesniojo žingsnio. Modulis leidžia skirstyti bylas skirstančio asmens nuožiūra suvedus ar nesuvedus atitinkamus duomenis.

3.1.1.3. Ne visuose teismuose užtikrintas 4 akių principas bylų paskirstymo procedūroje.

---

⁶⁹ Išvadas pagrindžiantys motyvai pateikti išvados dėl korupcijos rizikos analizės 2.1 skirsnyje.

Kai kuriuose teismuose visuose bylų teisėjams paskirstymo etapuose dalyvauja arba turi tokią teisę tie patys asmenys.

3.1.2. Nepakankama atskirų bylų skirstymo procedūros segmentų vidaus kontrolė teismuose.

Teismuose atliekamas bylų paskirstymo procedūros įvertinimas vidaus kontrolės tikslais gali būti taikomas skirtinga apimtimi ir periodiškumu. Tikrintini laikotarpiai ir aspektai nėra susieti.

Paprastai sprendimas dėl tam tikro teismo parinkimo patikrinimui atlikti, tikrintino laikotarpio ir aspektų priimamas įgyvendinančio asmens nuožiūra. Vidaus kontrolės priemonės gali būti įgyvendintos ne visuose teismo skyriuose ar rūmuose, todėl gali būti neužtikrintas visapusiškas ir nuoseklus šioje išvadoje paminėtų rizikingų procedūrų paskirstant bylas atlikimo įvertinimas teismuose.

3.1.3. LITEKO nesusieta su Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacine sistema (PIDTIS).

3.1.3.1. LITEKO nėra susieta su PIDTIS, todėl galimo interesų konflikto įvertinimas teismuose prieš paskirstant bylą nagrinėti teismuose arba atliekamas papildomai bylas paskirstančių asmenų, arba visai neatliekamas.

3.1.3.2. Teismų atitikties pareigūnai neteikia teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenims apibendrintos informacijos apie teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktas aplinkybes, galinčias sukelti interesų konflikto situacijos atsiradimą.

Procesinis teisėjų nusišalinimo nuo bylos nagrinėjimo institutas sumažina galimas rizikas, susijusias su viešųjų ir privačių interesų konflikto situacijomis, tačiau visai jų nepašalina.

3.2. Išanalizavus teismų veiklą bylų paskirstymo teisėjams srityje darytina išvada, kad egzistuoja korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių⁷⁰:

3.2.1. Modulis nekaupia, neapdoroja teisėjų darbo krūvio tolygumui užtikrinti visų reikšmingų duomenų ir neatsižvelgia į šiuos duomenis, parinkdamas teisėją pranešėją.

3.2.1.1. Modulio apskaičiuojamas teisėjų darbo krūvis neatitinka realaus jų darbo krūvio, taip pat automatizuoto bylų paskirstymo metu Modulis neatsižvelgia į:

- 1) teisėjų turimą bylų likutį;
- 2) teisėjams priskirtų bylų sudėtingumo lygį;

---

⁷⁰ Išvadas pagrindžiantys motyvai pateikti išvados dėl korupcijos rizikos analizės 2.2 skirsnyje.

3) teisėjams priskirtų bylų skaičiaus limitą (per tam tikrą laikotarpį ir (ar) tam tikro sudėtingumo lygio);

4) konkrečiam posėdžiui (datai) jau paskirtas bylas (pvz., apeliacine instancija).

Visi paminėti duomenys, turintys didelės reikšmės bylos paskirstymo procesui ir rezultatui, teismuose laisva forma kaupiami pas bylas skirstančius asmenis. Atsižvelgdami į šiuos duomenis bylas paskirstantys asmenys turi galimybę rankiniu būdu atmesti Modulio pasiūlytą teisėją.

3.2.1.2. Žmogiškasis faktorius bylų paskirstymo procese turi lemiamą įtaką ne tik pirminių duomenų suvedimo ir koregavimo etape, bet ir po Modulio atliktos atsitiktinės automatizuotos teisėjų atrankos.

3.2.2. Dažniausiai pasitaikanti nukrypimo nuo įprastinio tikimybinio bylų skirstymo principo teismuose priežastis – ribotos Modulio techninės galimybės užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą.

3.2.2.1. LAT BBS, Lietuvos apeliacinio teismo BBS, LVAT atstovai pabrėžė būtinumą papildomai skaičiuoti teisėjų darbo krūvius ir atitinkamai atsižvelgti į atliktų apskaičiavimų rezultatus, skirstant bylas teisėjams, kadangi Modulio galimybės teisėjų darbo krūvio tolygumo neužtikrina.

Modulio pasiūlyti teisėjai gali būti atmetami dėl darbo krūvio padidėjimo ar jiems paskirtų bylų skaičiaus limito. Duomenys apie kiekvienam teisėjui paskirtų bylų skaičių ir (ar) sudėtingumą laisva forma žymimi ir saugomi pas bylas skirstančius asmenis, nes sistema jų nekaupia.

3.2.2.2. Kadangi Modulis automatizuotai neįvertina priskirtų bylų skaičiaus ir (ar) jų sudėtingumo, kai kuriuose teismuose statistinių duomenų apie teisėjams priskirtų bylų limitus rinkimas ir kaupimas nedokumentuojamas, nesant pakankamos šios procedūros kontrolės padidėja rizika atmesti teisėjus, kuriems bylos paskyrimo momentu bylų limitas nebuvo pasiektas.

Taip pat teismuose taikoma skirtinga Modulio techninių galimybių naudojimo praktika, kai Modulio pasiūlytas teisėjas bylas skirstančio asmens yra atmetamas dėl šiam teisėjui jau paskirto nagrinėti bylų skaičiaus ir (ar) jų sudėtingumo.

3.2.2.3. Modulio techninės galimybės specialiai nepritaikytos apeliaciniam ir kasaciniam procesams. Modulis neįvertina teisėjų užimtumo konkrečiomis dienomis, kai vyksta posėdžiai.

Modulio automatizuotai atrinkti ir pasiūlyti teisėjai pranešėjai bylas paskirstančio asmens gali būti atmetami, jei šiam teisėjui konkrečiai posėdžio datai jau buvo priskirtos nagrinėti bylos. Modulis neįvertina šių aplinkybių, parinkdamas teisėją pranešėją.

Pažymėtina, kad įvertinti posėdžių planavimo eigos, LITEKO duomenimis, neįmanoma: galima tik nustatyti bylų, paskirtų tam tikram teisėjui per tam tikrą laikotarpį, skaičių, pvz., Modulio pasiūlytas teisėjas gali būti atmetas dėl šios priežasties ir byla paskirta kitam teisėjui, tačiau tą dieną

atmestam teisėjui gali būti paskirta nagrinėti kita byla, kad formaliai atitiktų tą dieną teisėjams priskirtų nagrinėti bylų skaičių.

3.2.3. Ne visada tinkamai formalizuotos nukrypimų nuo Modulio pasiūlyto teisėjų eiliškumo dėl darbo krūvio procedūros.

3.2.3.1. Pasitaiko atveju, kad į LITEKO įvedami duomenys apie teisėjų darbo krūvį ne visada pagrįsti rašytiniais teismo (skyrių) pirmininko įsakymais (potvarkiais), nevienodai vertinama, kas yra didelis darbo krūvis, nesilaikoma Bylų paskirstymo taisyklėse nustatytų didelio krūvio ribų.

Nesant aiškiai apibrėžto didelio krūvio ir (ar) statistinių duomenų apie teisėjams priskirtas, nagrinėtas ir (ar) išnagrinėtas bylas per tam tikrus laikotarpius apskaičiavimo procedūros, galima rizika atmesti Modulio pasiūlytus teisėjus bylos paskirstymo metu, argumentuojant tokį atmetimą krūvio išlyginimo tikslais. Ši rizika sietina su galimybe nepagrįstai atmesti Modulio pasiūlytą teisėją pranešėją, tai didina norimo teisėjo parinkimo riziką, ypač teismuose, kuriuose dirbančių teisėjų skaičius yra nedidelis.

3.2.3.2. Atmetant teisėją dėl maksimalaus jam(-ai) paskirtų tam tikro sudėtingumo bylų skaičiaus ir (ar) paskirtų jam(-ai) per tą tikrą laikotarpį, nenurodomi Bylų numeriai ir (ar) jų paskyrimo datos, tačiau šie duomenys gali būti patikrinti per LITEKO. Tuo tarpu patikrinti posėdžio planavimo eigos, LITEKO duomenimis, neįmanoma: galima tik nustatyti per tam tikrą laiką tam tikram teisėjui paskirtų bylų skaičių ir jo paskyrimo momentą. Dėl šios priežasties reikalingos papildomos kontrolės priemonės.

3.3. Išanalizavus teismų veiklą sudarant teisėjų kolegijas ir atrankos kolegijas LAT, darytina išvada, kad egzistuoja korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių⁷¹:

3.3.1. Teisėjų kolegijų sudėčių generavimas LITEKO naudojant Modulį yra nuspėjamas.

Generuoti kolegijas naudojant Modulį galima neribotą skaičių kartų: kiekvienu paskesnio generavimo atveju Modulis tiesiog perkelia teisėjų pavardes viena eilute žemyn, teisėjų eiliškumas visada išlieka tas pat (jis sudarytas pagal teisėjų kodus). Šis kolegijų generavimo principas plačiai žinomas teismų darbuotojams, todėl negali būti vertinamas kaip visiškai nuspėjamas, atsitiktinis teisėjų kolegijų sudarymo būdas. Tik LAT ir Lietuvos apeliaciniam teisme, naudojantis Modulio funkcija „Generuoti kolegijas“, Modulis sugeneruoja teisėjų kolegijas kiekvieną kartą skirtingai, ne pagal pirmiau visų teismų ir NTA paminėtą principą.

3.3.2. Modulis nepritaikytas kasaciniam procesui: LAT atrankos kolegijų sudarymas vykdomas veikiau rankiniu nei automatizuotu būdu.

---

⁷¹ Išvadas pagrindžiantys motyvai pateikti išvados dėl korupcijos rizikos analizės 2.3 skirsnyje.

Modulio sugeneruotos preliminarios atrankos kolegijų sudėtys koreguojamos rankiniu būdu bylas skirstančio asmens, atsižvelgiant į objektyvias Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 6 p. nustatytas aplinkybes⁷², nes prieš pasiūlydamas galimas atrankos kolegijų sudėtis Modulis šių aplinkybių automatizuotu būdu neįvertina.

Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes ir siekdami užtikrinti skaidresnę ir efektyvesnę teismų veiklą analizės metu nagrinėtose veiklos srityse, parengėme pasiūlymus, kurie pateikti korupcijos rizikos analizės išvados ketvirtame skyriuje.

---

⁷² 6. Į atrankos kolegiją paprastai neskiriami:

- 6.1. Teismo pirmininkas ir Teismo skyrių pirmininkai;
- 6.2. teisėjas, jei nuo kalendorinio mėnesio, kuriame jis dirbo atrankoje, pabaigos nepraėjo daugiau kaip du mėnesiai;
- 6.3. teisėjas, jei iš anksto žinoma, kad dėl atostogų, komandiruočių ar kito užimtumo, jis daugiau kaip 2 darbo dienas atitinkamą mėnesį negalės dirbti;
- 6.4. teisėjas, jei tais kalendoriniais metais teisme yra teisėjų, kurie į atrankos kolegiją vienam kalendoriniam mėnesiui buvo skirti mažiau kartų.

4. PASIŪLYMAI

4.1. Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką teismuose paskirstant bylas teisėjams ir sudarant teisėjų kolegijas, taip pat atliekant šių procedūrų įgyvendinimo kontrolę, siūlome teismams įgyvendinti šiuos pasiūlymus:

4.1.1. Atskirti bylų paskirstymo teisėjams, naudojantis Modulio galimybėmis, ir rašytinio sprendimo dėl teisėjų paskyrimo priėmimo veiksmus ir (ar) einamąją šios procedūros įgyvendinimo kontrolę atliekančius asmenis, užtikrinant 4 akių principo įgyvendinimą. Įvertinti galimybes pavesti pirminių duomenų (tam tikros apimties) suvedimo į LITEKO funkcijas ir darbo su LITEKO Moduliu funkcijas atlikti skirtingiems asmenims.

4.1.2. Atliekant teismų patikrinimus ir įgyvendinant vidaus kontrolės priemones bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūrose atsitiktinės atrankos būdu atkreipti dėmesį į šiuos aspektus:

4.1.2.1. duomenų apie teisėjui priskirtų nagrinėjamų bylų tipus ir specializacijas pakeitimus;

4.1.2.2. duomenų apie teisėjo teisėto nebuvimo darbe laikotarpių, komandiruotės laikotarpių ir t. t. tikrumą ir pagrįstumą;

4.1.2.3. duomenų apie darbo krūvio išlyginimo teisėjams teisme taikomą praktiką, jos pagrįstumą ir formalizavimą, bylų skaičiaus ir (ar) jų sudėtingumo apskaičiavimo dokumentavimą, jų atitiktį realiai situacijai bylos paskirstymo momentu;

4.1.2.4. Teisėjų atmetimo priežastis, susijusioms su posėdžių teismuose planavimu (apeliacinė ir kasacinė instancija).

4.1.3. Užtikrinti, kad teismuose paskirti atitikties pareigūnai teiktų teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenims informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamiesi teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize.

4.1.4. Formalizuoti teisėjų darbo krūvio apskaičiavimo procedūras, dokumentuoti, įtraukti į bylų nomenklatūrą.

4.1.5. Užtikrinti, kad Modulio automatizuotu būdu atrinktų teisėjų pranešėjų atmetimo pagrindai visada būtų pagrįsti rašytiniais teismo (skyrių) pirmininko įsakymais (potvarkiais), kuriuose būtų nurodomas konkretūs duomenys apie jo atmetimo priežastis.

4.1.6. Skirstant apeliacinės instancijos bylas skirstymo protokole formuluojamoje priežastyje nurodyti net tik atitinkamą Bylų paskirstymo taisyklių punktą, bet ir konkrečias bylas, kurios jau buvo paskirtos teisėjui per tam tikrą laikotarpį ir dėl to jam per tą bylų skirstymą nebegali būti skiriama daugiau bylų.

4.1.7. Kas mėnesį skelbti teismo intraneto svetainėje duomenis apie nagrinėjamų bylų, paskirtų teisėjams per tam tikrą laikotarpį, sudėtingumą ir skaičių. Tokiu būdu būtų sudaryta galimybė teisėjams matyti paskirtų bylų skaičių ir turimą darbo krūvį, palyginti jį su kitų teisėjų turimais darbo krūviais.

4.1.8. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėse reglamentuoti teisėjo ne pranešėjo pakeitimo kitu teisėju kriterijus, mažinant sprendimą priimančių asmenų diskreciją.

4.1.9. Pakeičiant kolegijos narį sistemoje keitimą pagrįsti objektyviomis priežastimis, įrodančiomis tokio pakeitimo pagrįstumą.

4.1.10. Jei bylas skirstantis asmuo netvirtina Modulio parinkto teisėjo, siekiant užtikrinti nuolatinį kolegijų sudėties stabilumą, kai bylos negali nagrinėti bent vienas iš teisėjo pranešėjo kolegijos narių, nurodyti, kuris nuolatinės kolegijų narių ir dėl kokių priežasčių negali nagrinėti bylos ir dėl to byla turi būti skiriama kitai kolegijai⁷³.

4.1.11. Įsakymuose, nutartyse dėl teisėjų kolegijų sudarymo nurodyti kolegijų generavimo versijos Nr., kuri būtų pridėta kaip priedas.

4.1.12. Lietuvos apeliaciniam teismui siūloma:

4.1.12.1. tikslinti Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių 15, 17 punktus, konkretizuoti bylas paskirstančio asmens diskreciją tvirtinti ar netvirtinti Modulio pasiūlytą teisėją pranešėją, taip pat apsvarstyti galimybę nustatyti, kad pranešėju teisėjas gali būti paskiriamas nagrinėti baudžiamąją bylą ne dažniau nei kas valandą.

4.1.12.2. užtikrinti Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių 22 punkto nuostatos tinkamą laikymąsi, paskirstant bylas teisėjams: kiekvienas bylos neskyrimo teisėjui dėl darbo krūvio išlyginimo atvejis turi būti informinamas teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko potvarkiu, priimamu, kai realus teisėjo darbo krūvis viršija šio teismo bylų paskirstymo taisyklėse nustatytą krūvio ribą.

4.1.13. LAT siūloma:

4.1.13.1. LAT CBS ir BBS įtraukti į bylų nomenklatūrą dokumentus, kuriuose užfiksuota Modulio sugeneruota kolegijų versija, taip pat pažymėtos į atrankos kolegijas Modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys.

---

⁷³ Kai kurie teismai, kuriuose sudaromos nuolatinės teisėjų kolegijos, savo Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėse yra nustatę, kad, jei bylas skirstantis asmuo gali netvirtinti Modulio parinkto teisėjo, siekiant užtikrinti nuolatinį kolegijų sudėties stabilumą, kai bylos negali nagrinėti bent vienas iš teisėjo pranešėjo kolegijos narių, pvz., Lietuvos apeliacinio teismo taisyklių 15 p.

4.1.13.2. LAT nutarčių preambulėje dėl atrankos kolegijų sudarymo nurodyti Modulio sugeneruotos versijos eilės numerį.

4.1.13.3. Dokumentuoti jau sudarytų atrankos kolegijų narių pakeitimo kitais teisėjais atvejus, įtraukti atitinkamus dokumentus į LAT skyrių bylų nomenklatūrą.

4.1.13.4. Apsvarstyti galimybę detalizuoti Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 10 punktą.

4.1.13.5. Atrankos kolegijų sudarymo taisyklėse nustatyti, kad kasacinių skundų atrankos kolegijų sudėtis skelbiama likus ne daugiau kaip šešioms dienoms iki atitinkamos kolegijos veiklos pradžios, ne daugiau kaip vieno mėnesio laikui (vienam mėnesiui į priekį)⁷⁴.

4.2. NTA siūlome įgyvendinti šiuos pasiūlymus:

4.2.1. Tobulinti LITEKO technines galimybes: bylų paskirstymo procedūrą atliekant privalomųjų žingsnių principu, būtų išvengta techninių klaidų ir klaidingų paskyrimų, bylų paskirstymo protokolų keitimų.

4.2.2. Įvertinti technines LITEKO galimybes susieti LITEKO jau turimus duomenis apie ankstesnį bylų nagrinėjimą su Modulio funkcionalumu, pvz., kad duomenys apie teisėjų dalyvavimą nagrinėjant bylas žemesnės instancijos teismuose, taip pat apie jų nusišalinimo nuo bylos nagrinėjimo ir kt. atvejus būtų įvertinami automatizuotu būdu.

4.2.3. Užtikrinti, kad visuose teisėjų skyrimo protokoluose būtų nurodomi ir viešai matomi duomenys apie teisėjų pašalinimą (atitinkamai koreguojant pirminius duomenis) bylos paskirstymo metu, pvz., taip, kaip šiuo metu matomos teisėjų atmetimo priežastys.

4.2.4. Užtikrinti, kad sistemoje būtų saugoma ir teismams prieinama (matoma) visa pirminių duomenų įvedimo (koregavimo) istorija: vartotojo vardas, koregavimo data, koregavimo turinys.

4.2.5. Imtis priemonių, kad į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje būtų tinkamai atsižvelgta kuriant PINREG.

4.2.6. NTA modernizuojant LITEKO tobulinti teisėjams tenkančio krūvio apskaičiavimo tvarką ir formules, atsižvelgiant į jiems paskirtų bylų sudėtingumą ir skaičių per tam tikrą periodą, posėdžių planavimą, kitus teismų pasiūlytus aspektus, turinčius įtakos teisėjų darbo krūvio tolygumui užtikrinti.

4.2.7. Būtinai Modulio techninis tobulinimas, užtikrinant, kad sistema automatizuotai įvertintų tam tikram teisėjui per tam tikrą laikotarpį priskirtų bylų skaičių ir (ar) sudėtingumą, automatizuotai atsižvelgtų į šiuos duomenis paskirstant bylas teisėjams.

---

⁷⁴ Detaliau šis klausimas buvo nagrinėjamas LAT pirmininko sudarytoje darbo grupėje 2019 m. gegužės 13 d., kuri analizavo kasacinių skundų atrankos procedūras, informacija pateikta LAT 2019-05-22 raštu Nr. 1.14-5T-186.

4.2.8. Modernizuojant LITEKO technines galimybes, atsižvelgti į apeliacinės ir kasacinės bylų nagrinėjimo instancijų ypatumus, pritaikyti Modulio funkcionalumą šių instancijų byloms skirstyti (pvz., teisėjų užimtumas tam tikrą dieną (valandą)).

4.2.9. Tobulinti LITEKO Modulio funkcijos „Generuoti kolegijas“ funkcionalumą, siekiant užtikrinti teisėjų kolegijų sudarymo atsitiktinumą ir užtikrinti, kad:

4.2.9.1. kolegijų generavimo procedūros nebūtų nuspėjamos visuose teismuose;

4.2.9.2. generuojant kolegijas Modulis automatizuotai įvertintų aplinkybes, dėl kurių teisėjas negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos.

4.2.10. Tobulinti LITEKO Modulio funkcijos „Generuoti kolegijas“ funkcionalumą, atsižvelgiant į LAT poreikius.

4.2.11. Parengti Modulio naudotojo vadovą.

4.3. **Teisėjų tarybai** siūlome apsvarstyti galimybę:

4.3.1. Teismų vidinį bei išorinį administravimą vykdantiems subjektams gairėse detalizuoti kriterijų, tikrintinų vertinant bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūras teismuose, sąrašą, atsižvelgiant į šioje išvadoje pateiktas rekomendacijas, nustatyti trumpesnę rekomenduotiną teismų patikrinimų atlikimo periodiškumą, įpareigoti teismus tikrinti teismo veiklą nuo paskutinio patikrinimo.

4.3.2. Įvertinti galimybes atskirti Modulyje duomenų apie teisėjui priskirtus nagrinėjamų bylų tipus ir teisėjo specializacijas skiltis ir jų koregavimo istoriją:

4.3.2.1. Apriboti bylas skirstantiems Modulio vartotojams galimybę keisti Modulio duomenis dėl teisėjams priskirtinų nagrinėjamų bylų tipų, pvz., pavesti šias funkcijas atlikti kitiems teismo darbuotojams.

4.3.2.2. Sugriežtinti teisėjų specializacijų keitimo Modulyje kontrolės procedūras.

4.3.3. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše reglamentuoti:

4.3.3.1. teisėjų darbo krūvio išlyginimo procedūras, taikomas paskirstant bylas (apskaičiavimo tvarką, periodiškumą, vertintinus laikotarpius, skirtumus ir (ar) ribas (pvz., procentais), kai krūvis gali būti mažinamas teismo (skyriaus) pirmininko rašytiniu sprendimu;

4.3.3.2. siekiant užtikrinti vienodą teismuose taikomą praktiką, reglamentuoti darbo krūvio išlyginimo taikymo apylinkės teismuose procedūras;

4.3.3.3. teisėjų kolegijos nario (ne pranešėjo) pakeitimo tvarką, kai jis (ji) dėl objektyvių priežasčių negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos (pvz., numatyti, kad teisėjas pakeičiamas kitu iš eilės bylos paskirstymo protokole esančiu teisėju arba pagal teisėjų kodus arba kitus aiškius atrankos kriterijus).

4.3.4. Tobulinti teisėjo paskyrimo protokolo formą, užtikrinant jos informatyvumą:

4.3.4.1. Skirstant civilines bylas protokole turi matytis tik teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjai, baudžiamąsias – tik Baudžiamųjų bylų skyrių teisėjai.

4.3.4.2. Kiekviename protokole turi aiškiai matytis teisėjų, kurie dėl objektyvių priežasčių nedalyvavo Modulio generuojamoje teisėjų atrankoje, pašalinimas ir jo priežastys bei duomenys, atsižvelgiant į Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimus.

4.3.5. Siekiant užtikrinti vienodą teismuose taikomą praktiką paskirstant bylas teisėjams naudojant Modulį, aiškiai reglamentuoti šiuo metu skirtingai teismuose taikomų procedūrų, naudojantis Moduliu, atlikimo tvarką darbą LITEKO reglamentuojančiuose teisės aktuose. Apsvarstyti galimybę reglamentuoti atvejus, kada teismuose turi būti naudojama Modulio funkcija „Išlyginamieji krūviai“, o kada – Modulio funkcija „Negali nagrinėti“.

Direktorius

Žydrūnas Bartkus

Rengėja Svetlana Krasilnikova tel. (8 706) 62 744, el. p. svetlana.krasilnikova@stt.lt
Rengėjos tiesioginis vadovas Vidmantas Mečkauskas, tel. (8 706) 62 745,
el. p. vidmantas.meckauskas@stt.lt

PRIEDAI

1 priedas

ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI**I SKYRIUS****ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI**

1. Lietuvos Respublikos teismų įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas.
3. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas.
4. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas.
5. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašas, patvirtintas Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo patvirtinimo“ (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).
6. 2013 m. birželio 28 d. Teisėjų tarybos nutarimas Nr. 13P-82-(7.1.2) „Dėl teismų savivaldos institucijose dirbančių teisėjų darbo krūvio“.
7. Teisėjų tarybos 2019 m. sausio 25 d. protokolinis nutarimas.
8. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2009 m. kovo 26 d. rezoliucija Nr. KS-25 „Dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo“.
9. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2008 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KS-118 „Dėl pavyzdinio tarnybinės etikos specialisto (valstybės tarnautojo) pareigybės aprašymo patvirtinimo“.
10. Administravimo teismuose nuostatai, patvirtinti Teisėjų tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2) „Dėl Administravimo teismuose nuostatų patvirtinimo“ (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

II SKYRIUS**ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA**

11. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Lietuvos Respublikos Aukščiausiajame Teisme taisyklės, patvirtintos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-28 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

12. Atrankos kolegijų sudarymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko 2018 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-26 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

13. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Lietuvos Respublikos apeliaciniame teisme taisyklės, patvirtintos Lietuvos apeliacinio teismo pirmininko 2015 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. T-89 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

14. Administracinių bylų paskirstymo ir teisėjų kolegijų sudarymo Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme taisyklės, patvirtintos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko 2019 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. TP-4 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

15. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo Vilniaus apygardos teisme taisyklės, patvirtintos Vilniaus apygardos teismo pirmininko 2017 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. V-80 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

16. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės, patvirtintos Kauno apygardos teismo pirmininko 2019 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. V1E-61.

17. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriuje nagrinėjamų bylų (skundų) paskirstymo teisėjams bei teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašas, patvirtintas Vilniaus apygardos teismo pirmininko 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-15.

18. Bylų paskirstymo teisėjams taisyklės, patvirtintos Alytaus apylinkės teismo pirmininko 2018 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. V-33 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

19. Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjų, atliekančių ikiteisminio tyrimo teisėjų funkcijas, darbo organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininko 2016 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. V-96 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

20. Gaunamų dokumentų, baudžiamųjų, civilinių ir administracinių nusižengimų bylų valdymo ir paskirstymo teisėjams Vilniaus miesto apylinkės teisme tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininko 2019 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-125 (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

21. Administracinių bylų valdymo ir bylų paskirstymo teisėjams bei teisėjų kolegijų sudarymo Vilniaus apygardos administraciniame teisme tvarkos aprašas, patvirtintas 2019 m. gegužės 7d. įsakymu Nr. TE-2.

22. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. balandžio 30 d. raštu Nr. TR-357 „Dėl korupcijos rizikos analizei reikalingos informacijos“ STT pateikta informacija.

23. Alytaus apylinkės teismo 2019 m. balandžio 30 d. raštu Nr.(1.19)R3-326 „Dėl informacijos pateikimo“ STT pateikta informacija.

24. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gegužės 2 d. raštu Nr.(1.14)-5T-159 „Dėl informacijos pateikimo“ STT pateikta informacija.

25. Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gegužės 2 d. raštu Nr. V2-428 „Dėl duomenų, reikalingų korupcijos rizikos analizei atlikti, pateikimo“ STT pateikta informacija.

26. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. gegužės 2 d. raštu Nr. 1RT-151 (1.12) „Dėl informacijos pateikimo“ STT pateikta informacija.

27. Kauno apygardos teismo 2019 m. gegužės 2 d. raštu Nr. (1.70)-E5-6873 „Dėl duomenų, reikalingų atliekant korupcijos rizikos analizę, pateikimo“ STT pateikta informacija.

28. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. gegužės 2 d. raštu Nr. 01-02-130 „Dėl informacijos pateikimo“ STT pateikta informacija.

29. Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. gegužės 2 d. raštu Nr. 10-(03)236 „Dėl bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo“ STT pateikta informacija.

30. Panevėžio apylinkės teismo 2019 m. gegužės 2 d. raštu Nr. SD-328 „Dėl informacijos pateikimo“ STT pateikta informacija.

31. LAT 2019 m. gegužės 22 d. raštu Nr. 1.14-5T-186 „Dėl kasacinių skundų atrankos vidaus procedūrų tobulinimo“ pateikta informacija.

32. KRA atlikimo metu elektroninio pašto adresu svetlana.krasilnikova@stt.lt iš teismų gauta informacija ir paaiškinimai.

PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS⁷⁵

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
	<i>Išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodyti pasiūlymai.</i>	Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip? Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip? Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies? Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

---

⁷⁵ Informaciją apie išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą prašome pateikti STT ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo išvados dėl korupcijos rizikos analizės gavimo dienos.